

S
U
M
M
A
R
I
A

I
U
R
I
D
I
C
A

PARLAMENDIINFOKESKUS

4/2011

Valik ülevaateid
välisajakirjanduses
ilmunud artiklitest

<http://www.nlib.ee/summaria-iuridica>

SUMMARIA IURIDICA 4/2011

<u>AVALIKUST TEENISTUSEST SAKSAMAAL INIMÕIGUSTE JA PÕHIVABADUSTE KAITSE KONVENTSIOONI KONTEKSTIS</u>	3
Stefan Werres Der Einfluss der Menschenrechtskonvention auf das Beamtenrecht	
<u>UUTEST SUUNDADEST PATSIENTIDE ÕIGUSTE REGULATSIOONIS TAANIS</u>	4
Mette Hartlev Forwards or backwards? New directions in Danish patients' rights legislation	
<u>TOPELTKODAKONDSUSEST EUROOPA LIIDUS</u>	5
Dimitry Kochenov Double nationality in the EU : an argument for tolerance	
<u>JURISDIKTSIOONIST INTERNETIS</u>	6
Teresa Scassa ; Robert J. Currie New first principles? Assessing the internet's challenges to jurisdiction	
<u>HASARTMÄNGUDE REGULATSIOONIST JA EUROOPA KOHTU LAHENDITEST</u>	7
Stefaan Van den Bogaert ; Armin Cuyvers „Money for nothing” : the case law of the EU Court of Justice on the regulation of gambling	
<u>KONSENSUSEST EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTUS</u>	8
Kanstantsin Dzehtsiarou Does consensus matter? Legitimacy of European consensus in the case law of the European Court of Human Rights	
<u>VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES</u>	9

Summaria Iuridica võrguväljaanne: www.nlib.ee/summaria-iuridica/

Artiklite valiknimestiku koostanud Tiia Melts, ülevaated kirjutanud Marika Lillemäe, Li Lind, Tiia Melts, Marili Rähn, Ivi Smitt ja Merle Tõniste

Väljaande koostanud Tiia Melts, keeleliselt toimetanud Gerli Eero

Ettepanekud ja kommentaarid: Tiia.Melts@nlib.ee

AVALIKUST TEENISTUSEST SAKSAMAAL INIMÕIGUSTE JA PÕHIVABADUSTE KAITSE KONVENTSIOONI KONTEKSTIS

Stefan Werres

Der Einfluss der Menschenrechtskonvention auf das Beamtenrecht

Die Öffentliche Verwaltung (2011) Nr. 22, S. 873-881.

Kui veel hiljuti võis Saksa avaliku teenistuse seaduse kohta kehtida tõdemus, et see on peaaegu viimane omalaadne jäänuk riigisisese õigusloomes, siis praegu on olukord muutumas. Analüüsid õiguse arengut Euroopa Liidu tasandil ning arvestades Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat, on jõutud vajaduseni ümber mõtestada ametnikkonda puudutavad senikehtinud põhimõtted. Artikkel võrdleb kohtupraktikale tuginedes avaliku teenistuse regulatsiooni ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (Euroopa inimõiguste konventsiooni) olulisemaid kokkupuutepunkte ning käsitleb konventsiooni ja kohtupraktika mõju riigisisesele õigusregulatsioonile. Ühtlasi püüab autor anda ülevaate võimalikest oodatavatest arengusuundadest avalikus teenistuses.

Artiklis rõhutatakse Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendite kasvavat mõju Saksa avaliku teenistuse õigusregulatsioonile. Juba 1990-ndatel äratas laiemat tähelepanu *Vogt vs. Saksamaa kohtuasi*, mis hakkas kaudselt mõjutama äärmuslaste töösuhteid liidumaades. Viimasel kahekümnel aastal tunduvalt laienenud võrdse kohtlemise ja diskrimineerimisvastaste eeskirjade rakendamine on järk-järgult kandunud ka avaliku teenistuse valdkonda. See ei kehti mitte ainult soolise või vanuselise diskrimineerimise suhtes, vaid puudutab ka usuvabadust ja religioosse sümbolika tunnistamist. Lisaks on inimõiguste konventsioon hakanud mõjutama nii riigiametnike õigust streikida kui ka õigust pidada kollektiivseid läbirääkimisi. Autori hinnangul on see vaid aja küsimus, millal ametnike üldise streigiõiguse piirang Saksa põhiseaduse (GG – *Grundgesetz*) artikli 33 lg 5 tähenduses vähemalt osaliselt kaotatakse.

Inimõiguste konventsioon on rahvusvaheline leping, mille Saksamaa ratifitseeris 1952. aastal. Kuigi Saksa õiguses on konventsioonil n-ö lihtseaduse staatus ning see ei ole ka riigivõimuorgani kehtestatud aktide põhiseaduslik kontrollivahend, mõjutab konventsioon siiski koos ühenduse õiguse ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga riigisisest õigust. Autor toob välja inimõiguste konventsiooni põhimõttelise tähenduse neli tasandit avalikus teenistuses, nagu näiteks ametnike põhiõiguste või põhiõigustega sarnaste õiguste (põhiseaduse artikkel 33 lg 2 ja 5) tõlgendamine.

Artikli põhiosas peatub autor pikemalt inimõiguste konventsiooni üksikutel sätetel, käsitledes neid paralleelselt avaliku teenistuse seaduse (BBG – *Bundesbeamtengesetz*), riigiametniku staatuse seaduse (BeamStG – *Beamtenstatusgesetz*) ja põhiseaduse vastavate regulatsioonidega. Alustades konventsiooni artiklist 6 (õigus õiglasele kohtulikule arutamisele) vaatleb autor *Eskelinen vs. Soome kohtuasja* põhjal ametnikele kohaldatavaid tsiviilõiguslikke nõudeid ja kohustusi, aga ka distsiplinaarmenetlust kriminaalsüüdistuse korral. Konventsiooni artiklis 9 sätestatud mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadust on uuritud kohtupraktika kaudu, mis puudutab õpetajate õigust kanda koolis religioosset sümbolikat. Sõnavabadust, mis on sätestatud konventsiooni artiklis 10 ja põhiseaduse artiklis 5 lg 1, selgitab autor ametnikele kehtestatud piirangute, *Vogt vs. Saksamaa kohtulahendi* ja Inimõiguste Kohtu lahendites esindatud põhimõtete näitel. Lisaks käsitletakse konventsiooni artiklit 11 (kogunemiste ja ühingute moodustamise vabadus) ametnike kollektiivsete läbirääkimiste ja streigiõiguse mõistes ning esimese protokollil artiklit 1, mis puudutab vara kaitset, viimast seoses ametnike sotsiaalse kaitse ja pensionitega.

Tulevikku vaatavalt tõdeb autor, et inimõiguste konventsiooni tähtsus Saksa avaliku teenistuse regulatsioonide tõlgendamisel muutub üha olulisemaks ning märgatavalt tugevnevad mõjutused avaliku teenistuse regulatsiooni ümberkujundamiseks ja osaliseks täpsustamiseks mitte ainult Brüsselist ja Luxembourgist, vaid ka Strasbourgist.

Refereerinud Tiia Melts

UUTEST SUUNDADEST PATSIENTIDE ÕIGUSTE REGULATSIOONIS TAANIS

Mette Hartlev

Forwards or backwards? New directions in Danish patients' rights legislation

European Journal of Health Law. Vol. 18 (2011), no. 4, p. 365-374.

1998. aastal vastu võetud patsiendi õiguste seadus (*The Patients' Rights Act*) oli esimene laiahaardelisem seadus patsientide ja tervishoiusüsteemi vaheliste suhete reguleerimiseks Taanis. Artikkel käsitlebki patsiendi õigustega seotud seadusandluse arengut.

Autor annab ülevaate patsiendi õiguste kujunemisest alates 1980ndate aastate teisest poolest. 1988. aastal käivitus kaebuste süsteem. Ravivigade eest kompensatsiooni nõudmise kohtuasjad said aluseks patsientide kindlustussüsteemi loomisele. 1998. aastal võeti vastu eraldi seadus patsientide õiguste kaitseks. Need õigused olid ka varem reguleeritud, kuid erinevate, enamasti tervishoiutöötajate kohustusi reguleerivate õigusaktidega. Seaduse eesmärgiks oli tagada patsientide õigus väärikusele, vabale taatele, konfidentsiaalsusele ning õigus loobuda ravist ja võimaldada juurdepääs terviseinfole. 2007. aastal koondati patsientide õiguste kaitse ja mitmed teised aktid ühtsesse tervishoiuseadusesse (*The Healthcare Act*), mille eesmärgiks oli teha võimalikult kiiresti ja kergelt kättesaadavaks kvaliteetne ravi, tagada lühikesed ooteajad, valikuvabadus ja läbipaistvus.

Järgnevalt käsitleb autor mõningaid uuenduslikke algatusi lähemalt ning võrdleb uut ja vana süsteemi, alustades regionaalsest tervishoiupoliitikast. 2001. aastal loodud nn vaba valiku süsteem võimaldab patsientidel ravi saamiseks pöörduda teise haiglasse või kliinikusse, kui kohalikus raviasutuses on liiga pikk ootejärjekord. See kaitseb patsientide õigust saada vajalikku ravi võimalikult kiiresti, sobivaimas raviasutuses ja minimaalse ooteajaga. Teine seadusandlik algatus oli uus patsiendikaebuste süsteem. Varasemalt eksisteerisid kindlustuse, teenuse taseme ja ooteajaga seotud kaebuste süsteemid eraldi, 2011. aasta jaanuarist aga viidi erinevate kaebuste lahendamine Patsientide Õiguste ja Kaebuste Riikliku Agentuuri (*The National Agency for Patients' Rights and Complaints*) pädevusse. Agentuuri ülesandeks on paremini kaitsta patsiendi õigusi kaebuste korral, lihtsustada vastavat menetlust ning parandada tervisteenuste kvaliteeti.

Autor peatub ka patsientide õigusel privaatsusele aina laienevas e-tervise keskkonnas ja 2003. aastast tehtud vastavatel muudatustel. Tervishoiutöötajatele on lihtsustunud juurdepääs patsiendi terviseinfole, kuid patsiendil on õigus piirata juurdepääsu oma andmetele. Lisaks on iga patsiendi kohta elektrooniliselt olemas retseptide ja ravimiostude infot sisaldav profiil, millele patsiendipoolne piirang ei kehti ning vähenenud on võimalused oma andmete kasutamist kontrollida.

Lõpetuseks nendib autor, et alates 1998. aastast on patsientide õigused Taanis saanud vajaliku õigusliku aluse ning arvestatud on patsientide ja tervishoiutöötajate huvidega. Patsiente puudutava seadusandluse arengut vaadeldes võib aga tõdeda, et õiguste suurendamine on kaasa toonud rohkem piiranguid.

Refereerinud Marili Rähn

TOPELTKODAKONDSUSEST EUROOPA LIIDUS

Dimitry Kochenov

Double nationality in the EU : an argument for tolerance

European Law Journal. Vol. 17 (2011/May), no. 3, p. 323-343.

Euroopa Liidu (EL) liikmesriikide kodanikud on ühtlasi ka ELi kodanikud. Euroopa kodakondsus täiendab liikmesriigi kodakondsust. Artiklis arutletakse, kuidas üleilmastumine mõjutab nii rahvusriigi kui ka Euroopa kodanikuks olemist; ühelt poolt on kõne all mõnedes riikides rakendatav topeltkodakondsuse keeld ja teisalt Euroopa kodakondsuse kasvav tähtsus.

Artiklis käsitletakse suhtumist topeltkodakondsusesse rahvusvahelisel tasandil, antakse ülevaade ELi kodakondsuse tähendusest ja mõjust rahvusriigi kodakondsusele ning analüüsitakse eelmisest kodakondsusest loobumise nõude mõju Euroopa integratsioonile, arvestades kolmandate riikide kodanikega; antakse ka soovitusi, kuidas toime tulla ülalnimetatud nõude rakendamisest tulenevate negatiivsete mõjudega ELis.

Autori sõnul ei ole artikli peaeesmärk otsida viise, kuidas kuulutada topeltkodakondsuse keelamine ebaseaduslikuks, vaid tuua esile selle ilmselgelt aegunud seadusesätte kitsaskohad ja üldine kahjulik mõju.

Topeltkodakondsus ei ole lubatud kümnes ELi liikmesriigis. Nõue, mis kohustab kodakondsuse taotlemisel oma eelmisest kodakondsusest loobuma, kehtib lisaks Eestile ka Tšehhi Vabariigis, Taanis, Ungaris, Lätis, Leedus, Hollandis, Poolas, Slovakkias ja Sloveenias. Artikli autori hinnangul tundub see nõue iganenuna. See võib küll olla põhjendatud riigisisese ja rahvusvahelise õiguse seisukohalt, kuid tekitab küsimusi ajal, mil EL liigub aina tihedama integratsiooni suunas.

Teise ELi liikmesriigi kodakondsusest loobumise nõudel on naturalisatsiooniprotsessis n-ö tõrjuv efekt, mis takistab teise liikmesriigi kodanikul elukohariigi ühiskonda integreerumast, kuna sageli ei taheta eelmisest kodakondsusest loobuda. Seetõttu satuvad need inimesed kõiki kodakondsusega kaasnevaid õigusi omamata kohalike elanikega võrreldes ebavõrdsesse seisu. Eelkõige puudutab see võimalust osaleda riigi poliitilises elus. Autor rõhutab, et teise liikmesriiki elama asunud ELi kodanikke ei saa nimetada lihtsalt „võõramaalasteks”, sest neile laienevad ka Euroopa kodakondsusega kaasnevad õigused, mis keelavad igasuguse diskrimineerimise. Sellest tulenevalt peab autor liikmesriigi kodakondsusest loobuma sundimist Euroopa kodakondsuse aluspõhimõtete õonestamiseks. Autor tõdeb samas, et liikmesriigid, kelle seadusandlus seda ette näeb, on praktikas läinud aina enam eelmisest kodakondsusest loobumise nõude tühistamise teed või rakendatakse nõuet üksnes väljastpoolt ELi saabunud n-ö kolmandate riikide kodanike suhtes nagu näiteks Saksamaal ja Sloveenias.

Vastavalt ELi seadusandlusele on kõikidel liidu kodanikel õigus liikmesriikide territooriumil vabalt liikuda, elada, töötada või ettevõtjana tegutseda ja tuua kaasa oma pereliikmed sõltumata nende kodakondsusest. Kooskõlas kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelamisega peab liidu kodanikke ja nende pereliikmeid kohtlema võrdselt elukohariigi kodanikega. ELi kodanikel on küll võrdväärsed võimalused hääletada, kandideerida Euroopa Parlamendi ja elukohariigi kohalikel valimistel, kuid mitte parlamendivalimistel. Piirangud kehtivad ka avalikus teenistuses töötamisele. Seega pakub ELi kodakondsus rahvusriigi kodakondsusega võrreldes põhimõtteliselt samu õigusi ning liikmesriigil puudub pädevus neid õigusi muuta.

Autor on seisukohal, et tegelikkuses puuduvad sisulised erinevused liikmesriikide kodakondsuste vahel. ELi seadusandluse kohaselt annab mistahes liikmesriigi kodanikuks olemine õiguse olla ELi kodanik. Lisaks sellele on riigid kohustatud nii või teisiti järgima ELi õiguskorra põhimõtteid, mis keelavad diskrimineerimise kodakondsuse alusel. Seega õiguslikust aspektist ei ole ühelgi liikmesriigil võimalik

pakkuda nn „paremat kodakondsust”. Seetõttu tundub põhjendamatu ka teise liikmesriigi kodakondsusest loobumise nõude kehtestamine. Autorile näib, et nõude rakendamisel saab olla vaid praktiline eesmärk – jätta teistest liikmesriikidest pärit ELi kodanikud eemale rahvusparlamendi valimistest ning kõrgelt hinnatud ametikohtadest avalikus sektoris.

Autori arvates tuleks teise liikmesriigi kodakondsusest loobumise nõudest tingitud probleemide lahendamiseks muuta liikmesriikide vastavaid regulatsioone ja kõrvaldada või tühistada see nõue vähemalt ELi kodanike suhtes. Juba praegu praktiseerivad mõned liikmesriigid lihtsustatud naturalisatsioonikorda ELi kodanike ja rangemat väljastpoolt ELi saabunute suhtes. Teiseks soovitab autor täiendada aluslepingutes ELi kodakondsusregulatsiooni elukohariigi poliitilises elus osalemise õiguse ja avalikus sektoris töötamise võimalusega. Nii oleks kaasatud kogu riigi elanikkond; ka need, kes naturalisatsiooniprotsessi pole läbinud ja elukohariigi kodakondsust ei oma.

Edasised arengud võivad viia klassikalise rahvusriigi kodakondsuse muteerumise või lausa hääbumiseni ja muuta ELi kodakondsuse olulisemaks selle ulatuse, sisu ja praktilisuse poolest.

Refereerinud Merle Tõniste

JURISDIKTSIOONIST INTERNETIS

Teresa Scassa ; Robert J. Currie

**New first principles? Assessing the internet's challenges to jurisdiction
Georgetown Journal of International Law (2011) no. 4, p. 1017-1082.**

Interneti laienemine mitmetesse eluvaldkondadesse esitab riigi võimekusele väljakutse reguleerida internetipõhiseid tegevusi. Internet on piirideta ja hõlmata tuleb tegevusi, mille seos ühe kindla territooriumiga on osaline või ebaselge. Riigid on püüdnud määratleda tavaarusaamade järgi oma kompetentsi piire küberruumis, nt finantstehingute ja küberkaitse valdkonnas. Kuigi riigid teostavad oma seadusandlikku, täidesaatvat või kohtulikku võimu territoriaalselt, võib sellel olla n-ö ekstraterritoriaalne mõju või dimensioon. Artikkel käsitleb riigi jurisdiktsiooni küberruumis rahvusvahelise õiguse aspektist. Autorid analüüsivad interneti mõju uute põhimõtete kujundamisel riigi jurisdiktsiooni teostamiseks.

Kõigepealt antakse ülevaade jurisdiktsiooni üldistest põhimõtetest rahvusvahelises avalikus õiguses, käsitletakse alles kujunevat mõistet „piiratud territoriaalsus” ja selgitatakse nende põhimõtete kehtivust interneti valdkonnas. Autorid vaatlevad piiratud territoriaalsuse tähendust arvutikuritegevuse kontekstis ja arutlevad süüteo suuruse või selle riikliku mõju ulatuse üle, mille puhul võiks toetuda territoriaalsuse printsiibile. Autoreid huvitavad küsimused, kas ekstraterritoriaalne mõju on kujunemas territoriaalsuse printsiibi kõrvalproduktiks ning kuivõrd see julgustab riike oma territooriumil tegudele, millel on ilmselgelt ekstraterritoriaalsed tagajärjed.

Autorid tõdeavad, et globaalne kommunikatsioon võimendab olemasolevaid juriidilisi probleeme ja tekitab uusi. Reguleerimatu olukord on ebakindel ja mõjutab tegevusvabadust nii mitmeski valdkonnas, nt ei ettevõtjad ega eraisikud saa olla kindlad oma tegevuses, kuna see võib minna vastuollu mõne teise riigi seadustega. Autorite hinnangul on oluline kujundada normid ja põhimõtted internetis tegutsemise reguleerimiseks kõigepealt siseriiklikul tasandil ning jõuda koostööni riikidevahelise ühtse poliitika loomiseks. Autorid pakuvad välja jurisdiktsiooni uusi, küberkeskkonnast lähtuvaid põhimõtteid.

Oluliseks sammuks jurisdiktsiooniga internetis kaasnevate probleemide lahendamiseks rahvusvahelises avalikus õiguses on Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse vastane konventsioon (*Convention on*

Cybercrime)¹. Konventsiooni eesmärgiks on ühtlustada riiklike seadusi, mis on seotud arvutikuritegude kindlate vormidega ja pakkuda välja mehhanisme riikidevaheliseks koostööks. Autorite arvates on selle lepinguga liigutud pigem jurisdiktsiooni traditsiooniliste põhimõtete poole, kuna leping sätestab osalisriikide kohustuse olla territoriaalselt pädev ning ekstraterritoriaalne jurisdiktsioon on fakultatiivne. Erandina toovad nad välja konventsiooni artikli 32, mis võimaldab riigiasutustel juurdepääsu ekstraterritoriaalsetele andmetele, kui andmed on avalikult kättesaadavad või kokkuleppel isikuga, kellel on õigus andmeid avaldada.

Kokkuvõtvalt jõuavad autorid järeldusele, et rahvusvahelises õiguses pole internetipõhise tegevuse pädevuspiiride määratlemisel kujunenud uusi põhimõtteid ning puudub ka märkimisväärne riikidepoolne tahe nende loomiseks. Nad leiavad, et rahvusvahelise interneti valitsemine ja kübertegevuste määratlemine peaks kujunema demokraatlike arutelude käigus, mis annavad võimaluse tehnoloogiliste ja sotsiaalsete muutuste ajastul mõtestada ümber riigi suveräänsuse, kodanike kaasatuse ja rahvusvahelise valitsemise väljakujunenud põhimõtteid.

Refereerinud Ivi Smitt

HASARTMÄNGUDE REGULATSIOONIST JA EUROOPA KOHTU LAHENDITEST

Stefaan Van den Bogaert ; Armin Cuyvers

**„Money for nothing” : the case law of the EU Court of Justice on the regulation of gambling
Common Market Law Review. Vol. 48 (2011/August), no. 4, p. 1175-1213.**

Hasartmängude õigusregulatsioon seab riigid dilemma ette: kuidas reguleerida tegevust, mis on moraalselt küsitav ja sotsiaalselt kahjustav, kuid toob olulist tulu, mida riigid kasutavad eelkõige heategevuslikul või üldist huvi pakkaval otstarbel. Olukorda komplitseerib Euroopa Liidu (EL) siseturu põhimõte – võrdne ja vaba juurdepääs liikmesriikide turgudele.

Käesolevas artiklis on autorid püstitanud kaks eesmärki: hinnata kriitiliselt Euroopa Kohtu otsuseid hasartmängudega seotud kohtuasjades ja pakkuda välja soovitusi kompromissi leidmiseks regulatsioonide ühtlustamisel Euroopa tasandil.

Artiklis antakse ülevaade hasartmängudega seonduvast varasemast kohtupraktikast *Schindleri*, *Läärä*, *Zenatti*, *Gambelli* ja *Placanica* kohtuasjade näitel. Põhjalikumalt käsitletakse *Liga Portuguesa* kohtuasja, mis on esimene ja keskne internetis mängitavaid hasartmänge puudutav Euroopa Kohtu lahend. See otsus kujundas üldise raamistiku edasistele n-õ hasartmängulahenditele. Portugalis on hasartmängude korraldamine lubatud riikliku litsentsi alusel. Litsentsi on pidevalt saanud *Santa Casa da Misericordia de Lisboa* (Santa Casa) – juriidiline isik avaliku võimu huvides. Santa Casa on ainuõigus korraldada loteriisid, lotosid ja spordikihlvedusid, viia läbi menetlusi seoses illegaalse tegevusega ning nõuda sisse trahve. Bwin on Gibraltaril registreeritud ettevõtte, mis tegeleb hasartmängude korraldamisega internetis. 2005. aastal sõlmis Bwin sponsorlepingu Portugali jalgpalliliigaga (*Liga Portuguesa de Futebol Profissional*). Kohtuvaidlus tekkis, kui Santa Casa trahvis Bwini ja jalgpalliliigat internetis hasartmängude organiseerimise ja reklaamimise eest. Portugali kohus pöördus Euroopa Kohtusse eelotsuse saamiseks. Euroopa Kohtu otsuse kohaselt on hasartmängude reguleerimine liikmesriigi pädevuses ja riigil on õigus ka takistada teistest riikidest pärit hasartmängukorraldajate tegevust oma territooriumil. Ainuõiguse andmine ühele avaliku võimu poolt kontrollitavale korraldajale on õigustatud, sest eesmärgiks on võidelda kuritegevusega ja kaitsta tarbijaid.

---

¹ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=185&CL=ENG>

Betfairi, Engelmanni, Teckali ja Stadt Halle kohtuasjade põhjal vaatlevad autorid hasartmängude litsentseerimissüsteemi, mis peaks põhinema diskrimineerimisvaba konkurentsi põhimõttel ning peatuvad ka litsentside eraldamise ja hankemenetlusega seotud läbipaistvuskohustusel. Analüüsid Euroopa Kohtu tegevust, toovad autorid välja kolm põhimõtet, mida kohus on eelotsuste langetamisel järginud: mängusõltuvuse ennetamine, kuritegevuse- ja pettusevastane võitlus ning erakasumi teenimise takistamine. Jõutakse järeldusele, et kohus kohaldab siseturu reegleid väga paindlikult ja otsused põhinevad sageli ühel, pragmaatiliselt valitud eesmärgil (*Carmen Media, Winner Wetten, Stoß, Sjöberg*), harva langetatakse mitme eesmärgi kombinatsioonil põhinev otsus (*Ladbrokes*).

Euroopa Kohtus hasartmängude vallas seni langetatud eelotsused jätavad riikidele märkimisväärse vabaduse hasartmängusektori reguleerimisel. Lissaboni lepingu järgses ELis, kus nii liikmesriigid kui ka Euroopa Parlament rõhutavad subsidiaarsuse põhimõtet, on Euroopa Kohtu vastumeelsus sekkuda siseturu selle osa regulatsiooni mõistetak. Võttes arvesse hasartmängude poliitilisi, sotsiaalseid ja moraalseid dimensioone, on selge, et pigem on vaja valdkonna poliitilist ja seadusandlikku kujundamist kui kohtulahendeid. Kõik senised katsed seadusandlust ELi tasandil harmoneerida on osutunud edutuks. Siseturu piires korraldatavaid interneti-hasartmänge puudutavate arutelude algatamiseks võttis Euroopa Komisjon vastu rohelise raamatu (KOM (2011) 128)².

Autorite hinnangul pärsib hasartmängude regulatsioonide koordineerimist liikmesriikide negatiivne integratsioon ja hasartmänguteenustest saadav oluline tulu. Et riike n-ö mugavustsoonist välja nihutada, tuleb neile garanteerida kasum ja õigus hasartmängude mängimist kontrollida, maksustada või vajadusel täielikult keelustada.

Euroopa tasandil soovivad autorid keskenduda eelkõige hasartmängudele internetis, kuna need muutuvad järjest piiriülesemaks ja on riikidele üha raskemini hallatavad. ELis tuleks arendada erinevaid tehnilisi meetmeid nagu nt juurdepääsu tõkestamine illegaalsetele lehekülgedele, IP-aadresside blokeerimine teenuse kättesaadavuseks ainult ühe riigi kasutajatele vms. Tehniliste meetmete kõrval on aga ühtsete standardite loomiseks oluline tugevdada koostööd liikmesriikide vastavat valdkonda reguleerivate asutuste/institutsioonide vahel. Need oleksid esimesed sammud edasiseks tihedamaks koostööks hasartmängusektori reguleerimisel.

Refereerinud Li Lind

KONSENSUSEST EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTUS

Kanstantsin Dzehtsiarou

Does consensus matter? Legitimacy of European consensus in the case law of the European Court of Human Rights

Public Law (2011/July) no. 3, p. 534-553.

Artiklis selgitatakse Euroopa konsensuse mõistet ja analüüsitakse selle järgimist Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas. Rahvusvaheliste kohtute, sealhulgas Euroopa Inimõiguste Kohtu otsused jõustuvad vastavalt õiguses ja õigusemõistmisel kehtivatele üldprintsiipidele ning pretsedendi allikaks on eelnevad kohtulahendid. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon nägi ette Euroopa Inimõiguste Kohtu moodustamise, mis on ka konventsiooni täitmise järelevalveorgan. Konventsiooni reeglite järgimise ja rakendamise eest vastutavad osalisriigid. Kohtu ülesandeks on jälgida konventsiooni nõuete täitmist riigisiselt.

---

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0128:FIN:ET:PDF>

Artikli esimeses osas käsitleb autor legitiimsuse üldisi põhimõtteid ja toetub näiteid tuues Thomas Francki legitimaatsiooniteooriale rahvusvahelises süsteemis. Autor rõhutab, et legitiimsuse suurendamiseks peab Euroopa konsensus olema piisavalt veenev ja protseduuriliselt selge. Rahvusvahelised kohtud ei peaks arvestama niivõrd riigisisese õigusega kui toetuma rahvusvaheliste konventsioonide normidele. Rahvusvahelistes lepingutes sätestatud inimõiguste tõlgendamine peab olema argumenteeritud ja kohtunike poolt põhjendatud. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon on mõjukaim inimõigusi kaitsev rahvusvaheline leping, millele Euroopa Inimõiguste Kohus toetub.

Teises osas analüüsitakse Euroopa konsensuse teemat kohtupraktikas ilmnenud kitsaskohtade näitel ja pakutakse lahendusi kohtu tegevuse selgemaks ja läbipaistvamaks muutmiseks. Autor peatub mõiste „Euroopa konsensus” definitsioonil ja päritolul, arutleb kohtu standardite ja reeglite üle ning analüüsib konventsiooni artiklite tõlgendamist konsensuse aspektist. Nt sõnavabadust käsitleva artikli 10 puhul tuleb kohtul kaalutada sõnavabaduse kui põhiõiguse rikkumist, kuid arvestada ka riigisaladuse kaitsega. Kuigi ülevaade kohtupraktikast ei ole kaugelki ammendav, toob see esile Euroopa konsensuse rakendamise konkreetsetel juhtudel. 2008. aastal korraldas Euroopa Inimõiguste Kohus Euroopa konsensuse teemalise seminari „*The role of consensus in the system of the European Convention on Human Rights*”, mis viitab sellele, et kohus peab oluliseks konsensuse ja pretsedendiõiguse käsitlemist.

Kolmandas osas vaatleb autor konsensuse erinevaid tüüpe, selgitab Euroopa konsensuse toimimist Euroopa Inimõiguste Kohtus ja lahendites ilmnenud konsensuse kombinatsioone. Riigid, mis ratifitseerivad Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, tunnustavad automaatselt seal sisalduvaid kohustusi: tagada, et riigisisene õigus oleks konventsiooniga kooskõlas ja kõrvaldada konventsiooniga kaitstavate oluliste õiguste ja vabaduste rikkumised.

Kokkuvõtteks lisab autor, et Euroopa konsensust Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas võib mõista kui üldist kokkulepet Euroopa Nõukogu liikmesriikide vahel. Tuginedes demokraatlikult valitud organite tehtud otsustele, omab konsensus seaduslikku potentsiaali. Euroopa konsensuse järgimine on avaldanud positiivset mõju kohtu tegevuse legitiimsusele ning aidanud muuta protsessi selgemaks ja läbipaistvamaks.

Refereerinud Marika Lillemäe

VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES

ÕIGUSE ÜLDKÜSIMUSED

Alexy, Robert. Die Doppelnatur des Rechts // Der Staat (2011) nr. 3, lk. 389-404. Õiguse kahetisest olemusest.

Ervasti, Kaijus. Professorit kaapin päällä – viittaaminen oikeustieteellisissä lehdissä // Lakimies (2011) nr. 5, lk. 870-887. Õigusuuringutest ja nendele viitamisest õigusajakirjades.

Peter, Alexander F. Warum die Initiative „*Law – made in Germany*” bislang zum Scheitern verurteilt ist // Juristenzeitung (2011) nr. 19, lk. 939-946. Saksa seadusandluse probleemidest.

Rückert, Joachim. Abwägung – die juristische Karriere eines unjuristischen Begriffs oder: Normenstrenge und Abwägung im Funktionswandel // Juristenzeitung (2011) nr. 19, lk. 913-923. Normi ranguse ja järelevalve osast õigusloomes.

Trofimov, V. V. Konfliktnoje pravo i pravo sotrudnitšestva // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 40-48. Õigusnormi toimimisest ja sotsioloogilisest lähenemisest õigusnormide analüüsis.

Turanin, V. J. Tvortšeskoje nasledije professora A. S. Pigolkina i sovremennoje rossiiskoje pravo // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 95-99. Õigusteadlase ja professori Albert Semjonoviš Pigolkini (1931-2004) töödest ja nende tähendusest Vene õigusele.

Vec, Milosh. Flaggsschiffe und Stiefkinder Rechtsgeschichte als historische Kommentierung des geltenden Rechts // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2011) nr. 3, lk. 547-563. Kehtiva õiguse kommenteerimisest tsiviilõiguse ja karistusõiguse õigusajaloolis-kriitilise analüüsi projekti põhjal.

ÕIGUSAJALUGU

Batrova, T. A. Razvitije torgovogo prava v srednevekovoi Anglii i Frantsii // Meždunarodnoje publitsnoje i tšastnoje pravo (2011) nr. 5, lk. 39-41. Äriõiguse arengust keskaegsel Inglismaal ja Prantsusmaal.

Bijuškina, Nadežda. Izmenenija v pravovom regulirovanii protsedurõ sudebnogo rassmotrenija del o gossudarstvennõhh prestuplenijahh v Rossii v 80-90-e godõ XIX v. // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 8, lk. 86-95. Muudatustest riigivastaste kuritegude menetlemises Venemaal 19. saj. 80-90-ndatel aastatel.

De Ruyscher, Dave. Innovating financial law in early modern Europe : transfers of commercial paper and recourse liability in legislation and *Ius Commune* (sixteenth to eighteenth centuries) // European Review of Private Law (2011) nr. 5, lk. 505-528. Finantsõigusest Euroopas 16.-18. sajandil.

Galas, Mapina. Pravovoi status „russkih” emigrantov i bežentsev v stranahh ihh prebõvanija v 1920-1940 gg. // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 7, lk. 75-83. Vene emigrantide ja põgenike õiguslikust staatusest Euroopas ja Ameerika Ühendriikides aastatel 1920-1940.

Gerken, Jean-Francois. Liability for failure to supply a specific item : from a non-Roman rule to a virtually universal success story // European Review of Private Law (2011) nr. 5, lk. 489-503. Võlgnike õigustest Rooma õiguses.

Hoock, Jochen. Jus Publicum Europaeum // Der Staat (2011) nr. 3, lk. 422-435. Rahvusvahelistest suhetest ja õigusest Euroopas 17. ja 18. sajandil.

Ivannikov, I. A. Leon Petražitski o roli psihhiki v stanovlenije prava // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 8, lk. 73-83. Poola juristi ja sotsioloogi Leon Petrazycki (1867-1931) õigusfilosoofiast.

Jefremova, Nadežda. Traditsii primirenija v istorii obõtšnogo prava i zakonodatelstva Rossii (dorevoljutsionnõi period) // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 7, lk. 84-90. Tavaõiguse rakendamise traditsioonist Vene õigusloomes revolutsioonieelsel perioodil.

Kunisch, Johannes. Das Lob der Monarchie // Der Staat (2011) nr. 3, lk. 405-421. Preisi kuninga Friedrich II (Friedrich Suure) põhimõtteid riigist ja valitsemisest.

Lindfors, Tommi. Letting god punish tyrants – Jean Bodin on sovereign power and its limitations // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2011) nr. 3, lk. 316-332. Prantsuse õigus- ja majandusteadlase Jean Bodini suveräänsusteooriast.

Šeršnjava-Tsitulskaja, Irina. O sposobahh perehhoda prava sobstvennosti na imuštšestvo russkoi pravoslavnoi tserkvi v 1917-1918 gg. // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 8, lk. 77-85. Vene õigeusu kiriku varade omandiõiguse üleminekust aastail 1917-1918.

Wagner, Andreas. Francisco de Vitoria and Alberico Gentili on the legal character of the global commonwealth // Oxford Journal of Legal Studies (2011/Autumn) nr. 3, lk. 565-582. Francisco de Vitoria ja Alberico Gentili õigusteooriatest.

TSIVIILÕIGUS

Böttcher, Leif. Notare und Beliehene zwischen Grundrechtsträgerschaft und staatlichem Funktionsverhältnis // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 38, lk. 2758-2761. Halduseeskirjade mõjust notaritele vastavalt nende teenistuskorraldusele ja Saksa põhiseaduskohtu seisukohale.

Damar, Duygu ; Rösler, Hannes. Türkisches Zivil-, Handels- und Kollisionsrecht im Zeichen der Modernisierung – Reform- und Systemfragen // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2011) nr. 3, lk. 617-635. Tsiviil- ja äriõiguse reformist ning ajakohastamisest Türgis.

Ehlers, Harald. Die persönliche Haftung von ehrenamtlichen Vereinsvorständen // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 37, lk. 2689-2694. Auametis oleva juhatuseliikme isiklikust vastutusest.

Haritonova, A. Bezdeistvije kak juriditšeskii fakt graždanskogo prava // Zakon i pravo (2011) nr. 9, lk. 48-50. Mõiste „tegevusetus” tõlgendamiseest Vene tsiviilõiguses.

Lanovaja, G. M. Mehhanizm deistvija graždanskogo prava: suštšnost i sovremennõje ossobennosti // Istorija gossudarstva i prava (2011) nr. 6, lk. 10-13. Tsiviilõiguse olemusest ja toimimisest.

Lorenz, Stephan. Grundwissen – Zivilrecht: Rechtsfolgen von Rücktritt und Widerruf // Juristische Schulung (2011) nr. 10, lk. 871-874. Loobumise ja tühistamise õiguslikest tagajärgedest Saksa tsiviilõiguses.

Makarov, O. V. Istorija normativno-pravovogo regulirovanija podrjadnõhh otnošenii v Rossiiskoi Federatsii: ot Graždanskogo kodeksa RSFSR 1922 g. do Graždanskogo kodeksa RF 1994 i 1995 gg. // Istorija gossudarstva i prava (2011) nr. 18, lk. 21-26. Töövõtu regulatsioonist Vene tsiviilkoodeksis aastatel 1922-1995.

Puškina, Anna. Zalog prav v graždanskom prave Rossii // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 7, lk. 34-44. Pandiõigusest Vene tsiviilõiguses.

Slõštšenkov, V. A. Projekt izmenenii Graždanskogo kodeksa i printsipõ zakonotvortšestva // Zakonodatelstvo (2011) nr. 8, lk. 9-20. Seadusloome põhimõtetest ja kavast muuta Vene tsiviilkoodeksit.

Sterzinger, Christian. Steuerliche Folgen des Auseinandersetzung freiberuflich tätiger Personengesellschaften // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 42, lk. 3057-3061. Osanike maksustamisest vabakutseliste ühenduses (isikuühingus) pärast ühe osaniku ühingust lahkumist.

Zimmermann, Klaus. Aktueller Überblick über das deutsche Stiftungsrecht // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 40, lk. 2931-2937. Ülevaade sihtasutusi puudutavast õigusregulatsioonist Saksamaal.

Thier, Andreas. 200 Jahre Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2011) nr. 4, lk. 805-819. Austria tsiviilõiguse kodifitseerimisest, tsiviilseadustiku kujunemisest ja selle mõjust Euroopa eraõigusele.

Asjaõigus

Bohnert, Joachim. Der Kataster im System des Sachenrechts // Juristenzeitung (2011) nr. 15-16, lk. 775-780. Katastrisüsteemist Saksa asjaõiguses.

Fedorova, Ljubov. Ponjatije privatizatsii nedvižimõhh objektov kulturnogo nasledija // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 7, lk. 96-100. Kultuuripärandisse kuuluva kinnisvara erastamise õiguslikkusest Venemaal.

Fischer, Detlev. Die Entwicklung des Maklerrechts seit 2009 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 45, lk. 3277-3282. Maaklerite tegevust puudutavatest seadusemuudatustest ja kohtupraktikast alates 2009. aastast.

Lieder, Jan. Die Anwendung schuldrechtlicher Regeln im Sachenrecht // Juristische Schulung (2011) nr. 10, lk. 874-879. Võlaõiguslike reeglite kohaldamisest asjaõiguses.

Moreno, Hector Simon. Towards a European system of property law // European Review of Private Law (2011) nr. 5, lk. 579-611. Omandiõigusest Euroopas.

Schmid, Michael J. Heizkörper als Sondereigentum // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 18, lk. 1081-1082. Liidu Ülemkohtu lahendist korterite küttesüsteemide omandi kohta (küttekeha kui eriomand).

Wheelock, David S. Every grain of sand: would a judicial takings doctrine freeze the common law of property? // Duke Law Journal (2011/Nov) nr. 2, lk. 433-468. Omandiõigusest Ameerika Ühendriikides tavaõiguse ja kohtupraktika käsitluses.

Võlaõigus

Ballhausen, Benedikt D. Der Vorrang der Nacherfüllung beim Behandlungsvertrag // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 37, lk. 2694-2697. Võlaõiguse põhimõtete rakendamisest arsti vastutuse korral.

Binder, Jens-Hinrich. Nachsorgende Vertragspflicht? // Archiv für die civilistische Praxis (2011/Oct) nr. 5, lk. 587-625. Lepingukohustuste täitmise järelevalvest (kestev kohustus) võlgade tasumise korral.

Dörr, Karl-Werner. Gefähr[d]ungshaftung – der Betriebsbegriff bei abgestellten Kraftfahrzeugen // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 18, lk. 1083-1087. Kohtupraktikast seoses vastutusega pargitud sõiduki kui liiklusohu võimaliku tekitaja eest.

Fritzemeyer, Wolfgang. Die rechtliche Einordnung von IT-Verträgen und deren Folgen // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 40, lk. 2918-2922. IT-lepingutest ja vastavast kohtupraktikast Saksamaal.

Gorbik, J. V. Strahhovõje vztossõ – 2011 // Ekonomiko-pravovoi bjulleten (2011) nr. 7, lk. 3-159. Kindlustusmaksetega seonduvast Venemaal.

Jerez Delgado, Carmen ; Perez Garcia, Maximo Juan. The General Codification Commission and the modernisation of the Spanish law of obligations // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2011) nr. 3, lk. 601-616. Hispaania võlaõiguse kodifitseerimisest ja vastava komisjoni ülesannetest.

Klees, Andreas ; Keisenberg, Johanna. Vertragsschluss bei eBay – "3...2(...1)...meins"? // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 20, lk. 1214-1218. Lepingu sõlmimisest internetioksjoni eBay teenuste kasutamisel ja Liidu Ülemkohtu vastavast lahendist (11.05.2011).

Kollrus, Harald. Die Umsatzsteuer in der Vertragsgestaltung // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 19, lk. 1153-1157. Käibemaksust lepingute koostamisel ja Liidu Ülemkohtu lahendist (02.12.2010).

Mertins, Wolfgang ; Gansel, Timo. Verjährungsfristen benachteiligen geschädigte Anleger // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 7, lk. 193-196. Aegumistähtaegadest kapitalipaigutuses ja investorite kaitsesest Saksa õiguses.

Peizak, R. I. Osvoždenije ot juriditšeskoj otvetstvennosti v anglosaksonskoj pravovoi traditsii // Zakon i pravo (2011) nr. 10, lk. 34-38. Juriidilisest vastutusest vabastamine anglosaksi õiguses.

Porat, Ariel. Misalignments in tort law // The Yale Law Journal (2011) nr. 1, lk. 82-141. Võlaõigust puudutavatest kohtuasjadest.

Protsedura „dobrovolnogo soglašenija s kreditorami” v angliiskom zakonodatelstve o nesostojatelnosti // Sotsialnõje i gumanitarnõje nauki : Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 3, lk. 118-124. Võlgniku maksejõuetusest ja kokkulepeest võlausaldajatega Inglise õiguses.

Römermann, Volker. Unfallregulierung durch Mietwagenunternehmen – Verstoß gegen das RDG? // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 42, lk. 3061-3063. Õigusteenuse seaduse (RDG – *Rechtsdienstleistungsgesetz*) §de 2 ja 5 tõlgendamisest rendiauto kasutamise ja kahjude hüvitamise aspektist.

Saintier, Severine. France, Germany and the United Kingdom’s divergent interpretations of Directives 86/653 and 93/13s’ exclusionary provisions : an overlooked threat to coherence? // European Review of Private Law (2011) nr. 5, lk. 519-544. Tarbijatest ja ettevõtjatest Euroopa lepinguõiguses ning vastavast õigusregulatsioonist Prantsusmaal, Saksamaal ja Suurbritannias.

Schwab, Martin. Geldschulden als Bringschulden? // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 39, lk. 2833-2838. Võla tagasimaksest ja makseviivituse direktiivi tõlgendamisest Euroopa Kohtus.

Staudinger, Ansgar ; Schürmann, Dominik. Die Entwicklung des Reiserechts in den Jahren 2010/2011 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 38, lk. 2769-2775. Reisikindlustusega seotud seadusemuudatustest ja kohtupraktikast Saksamaal aastatel 2010-2011.

Swaby, Gerald ; Richards, Paul. Insurance reforms: rebalancing the kilter? // The Journal of Business Law (2011) nr. 6, lk. 535-555. Lepingu rikkumisest ja kahju hüvitamisest Suurbritannia lepinguõiguses.

Zwickel, Martin. Vertragsbeziehungen, Leistungsstörungen und Gestaltungsmöglichkeiten beim Gutscheingeschäft // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 38, lk. 2753-2758. Sooduskupongidest lepingulistes suhetes.

Wendehorst, Christiane. Dauerbaustelle Verbrauchervertrag: Wertersatz bei Widerruf von Fernabsatzverträgen // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 35, lk. 2551-2555. Tarbijakaitsesest kaugmüügilepingu tühistamise korral.

Wilmot-Smith, Frederick. Replacing risk-taking reasoning // The Law Quarterly Review (2011/ Oct) lk. 610-630. Riski võtmise põhjendatusest alusetu rikastumise kontekstis.

Perekonnaõigus

Aliverdijeva, M. Realizatsija printsipa sotsialnoi spravedlivosti v konstitutsionnõhh normahh o nasledovanii // *Zakon i pravo* (2011) nr. 9, lk. 22-24. Sotsiaalse õigluse printsiibi rakendamisest Vene pärimisõiguses.

Crowley, Louise. Irish divorce law in social policy vacuum – from the unspoken to the unknown // *The Journal of Social Welfare & Family Law* (2011/Sept) nr. 3, lk. 227-242. Abielulahutuse õigusregulatsioonist Iirimaal.

Fehlberg, Belinda ; Smyth, Bruce ; Maclean, Mavis ; Roberts, Ceridwen. Legislating for shared time parenting after separation : a research review // *International Journal of Law, Policy and the Family* (2011) nr. 3, lk. 318-337. Lapse kasvatamise osalemise jagamisest lapsevanemate vahel pärast abielulahutust Austraalia näitel.

Gibbs, Anita. „Having to adopt children twice is not in the children’s best interests” : a reflective case study analysis of intercountry adoption policy in the UK // *The Journal of Social Welfare & Family Law* (2011/Sept) nr. 3, lk. 267-277. Adopteerimisest ning vastavast seadusandlustest Suurbritannias.

Gärditz, Klaus Ferdinand. Gemeinsames Adoptionsrecht eingetragener Lebenspartner als Verfassungsgebot? // *Juristenzeitung* (2011) nr. 19, lk. 930-939. Adopteerimisõigusest Saksa partnerlusseaduse muutmise eelnõus.

Götz, Isabell ; Brudermüller, Gerd. Der Bedarf nach den „ehelichen Lebensverhältnissen” oder „wer prägt künftig wen?” // *Neue Juristische Wochenschrift* (2011) nr. 36, lk. 2609-2611. Elatisrahanõudest, abikaasa ülalpidamiskohustusest ja Saksa põhiseaduskohtu lahendist (25.01.2011).

Halley, Janet. What is family law? : a genealogy // *Yale Journal of Law & the Humanities* (2011) nr. 2, lk. 189-293. Ameerika perekonnaõigusest 20. sajandil.

Kogel, Walter. Meilenstein und Wendepunkt in der güterrechtlichen Bewertungspraxis // *Neue Juristische Wochenschrift* (2011) nr. 46, lk. 3337-3341. Liidu Ülemkohtu seisukohast vabakutselise tegevuse arvestamisel abieluvara juurdekasvus.

Makejeva, A. A. Realizatsija meždunarodno-pravovõhh norm v sfere zaštšitõ prav detei // *Žurnal rossiiskogo prava* (2011) nr. 9, lk. 100-106. Laste õiguste kaitsest Venemaal välismaale lapsendamise küsimustes.

Martiny, Dieter. Der neue deutsch-französische Wahlgüterstand – ein Beispiel optionaler bilateraler Familienrechtsvereinheitlichung // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 3, lk. 577-600. Perekonnaõiguse ühtlustamisest Euroopas ning Saksamaa ja Prantsusmaa vahel sõlmitud lepingust abieluvara reguleerimise kohta.

Morag, Tamar. Religious tradition and the corporal punishment of children : a comparison of the American and Israeli legal systems // *International Journal of Law, Policy and the Family* (2011) nr. 3, lk. 338-364. Laste kehalisest karistamisest Iisraelis ja Ameerika Ühendriikides.

Saez, Macarena. Same-sex marriage, same-sex cohabitation and same-sex families around the world : why „same” is so different // *European Review of Private Law* (2011) nr. 5, lk. 631-668. Samasooliste isikute abielust ja vabaabielust.

Sohnovski, A. F. ; Sõtšev, O. M. Bezuslovnoje pravo zaveštšatelja na tainu zaveštšaniya // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 8, lk. 13-17. Pärimisest ja pärandaja õigustest Vene pärimisõiguses.

Zvenigorodskaja, N. F. Dogovorõ suprugov po zakonodatelstvu Ukrainõ i Rossii // Meždunarodnoje publičnoje i tšastnoje pravo (2011) nr. 5, lk. 41-44. Abieluvaralepingutest Ukraina ja Vene perekonnaõiguses.

Taupitz, Jochen. Die Samenspende: finanzielles Vabanquespiel für den Spender // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 6, lk. 161-163. Spermadoonori kaitsest elatisrahanõuete eest.

Tiilikka, Päivi. Rangaistavaksi säädetty teko kärsimyskorvauksen perusteena // Lakimies (2011) nr. 5, lk. 933-956. Kannatuse põhjustamisega (kodurahu rikkumine, lapserõöv) tekitatud kahju hüvitamisega seotud kohtupraktikast Soomes.

Weber, Albrecht. Die Entwicklung des Familienrechts seit Mitte 2010 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 42, lk. 3067-3074. Perekonnaõigusega seotud seadusemuudatustest ja kohtupraktikast alates juunist 2010.

ÄRIÕIGUS

Abeln, Rufus F. ; Abeln, Rom G. The future of the European insolvency regulation // European Review of Private Law (2011) nr. 5, lk. 697-706. Euroopa pankrotiõiguse regulatsiooni tulevikust.

Batrova, T. A. Formirovaniye sistemõ trgovogo zakonodatelstva // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 29-33. Kaubandustegevust puudutavate liidu ja regionaaltasandi regulatsioonide ühis- ja erijootest Venemaal.

Bechtold, Stefan ; Höffler, Felix. An economic analysis of trade-secret protection in buyer-seller relationship // The Journal of Law, Economics, & Organization (2011/Apr) nr. 1, lk. 137-158. Ärisaladuse kaitsmisest ostu-müügisuhetes.

Berry, Elspeth. Death by a thousand cuts or storm in a teacup? : the reform of limited partnership law // The Journal of Business Law (2011) nr. 6, lk. 578-596. Piiratud vastutusega usaldusühingute (*limited partnership*) reformimisest Suurbritannias.

Christandl, Gregor. Erbausschlagung und Gläubigerschutz – eine rechtsvergleichende Untersuchung zum Normzweck des § 83 Abs. 1 InsO // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2011) nr. 4, lk. 779-804. Pankrotistunud võlgniku õigusest loobuda pärandist ja võlausaldajate kaitsest Saksa pankrotiseaduse § 83 ja teiste riikide (Austria, Hispaania, Itaalia, Prantsusmaa, Šveits) regulatsioonide tõlgenduses.

Eriašvili, N. Stanovleniye predprinimatelstva i zakonodatelnoõhh natšal predprinimatelskoi dejatelnosti v Rossii // Zakon i pravo (2011) nr. 8, lk. 15-17. Ettevõtlust toetavatest õigusaktidest Venemaal.

Hövelberndt, Andreas. Die Industrie- und Handelskammern als Akteure am politischen Meinungsmarkt // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 16, lk. 628-636. Kaubandus- ja Tööstuskodade pädevuspiiridest poliitiliste seisukohtade avaldamisel Liidu Halduskohtu lahendite põhjal.

Lewandowski, Robert ; Kostur, Damiar. Die Gründung von Gesellschaften mit beschränkter Haftung wird in Polen erleichtert // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2011) nr. 8, lk. 240-243. Muudatustest piiratud vastutusega osühingu loomisel Poolas.

Lin, Tan Yock. Does ownership matter in the sale of goods? // The Journal of Business Law (2011) nr. 8, lk. 749-762. Omandiõigusest kaupade ostmisel ja müümisel.

Luttermann, Claus. Europäische Gesellschaften zwischen Weltmonopol (IFRS/XBRL) und Freiheitsverfassung // Juristenzeitung (2011) nr. 20, lk. 965-972. Euroopa äriühingud ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite juhend (IFRS).

Minbalejev, A. V. O võimalustel ispolzovanija v Rossii opõta ogranitõšenija reklamõ tabaka po zakonodatelstvu Danii v svete antitabatõnoi kontseptõsii // Meõhdunarodnoje publõtõõnoje i tõõastnoje pravo (2011) nr. 4, lk. 35-37. Tubakatoodete reklaami piiramisest Venemaal.

Pape, Gerhard. Entwicklung des Verbraucherinsolvenzverfahrens im Jahre 2010 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 47, lk. 3405-3413. Tarbijapankroti menetlemisega seotud seadusemuudatustest ja kohtuasjadest Saksamaal.

Stolowy, Nicole ; Schramek, Severine. The contribution of European law to national legislation governing business law // The Journal of Business Law (2011) nr. 6, lk. 614-640. Euroopa Liidu õiguse mõjust äriõiguse riigisisestele regulatsioonidele.

Telke, Jürgen. Durchgriffshaftung im deutschen und russischen Gesellschaftsrecht // Osteuropa Recht (2011) nr. 3, lk. 294-306. Täisvastutusest kapitaliühingus Saksa ja Vene äriõiguses.

Voronina, U. Pravovoje regulirovanije reklamõ v Rossiiskoi Federatsii. Predpossõlki dlja soverõõenstvovaniija // Zakon i pravo (2011) nr. 8, lk. 48-51. Reklaami õigusregulatsioonist Venemaal.

Watson, Susan. The significance of the source of the powers of boards of directors in UK company law // The Journal of Business Law (2011) nr. 6, lk. 597-613. Äriühingu juhatusel ja juhtimisest Suurbritannia äriõiguses.

INTELLEKTUAALNE OMAND

Barrere, Christian ; Delabruyere, Sophie. Intellectual property rights on creativity and heritage : the case of the fashion industry // European Journal of Law and Economics (2011/Dec) nr. 3, lk. 305-339. Loomingust kui intellektuaalsest omandist moetõõstuse näitel.

Davis, Jennifer ; Durant, Alan. „To protect or not to protect? The eligibility of commercially-used short verbal texts for copyright and trade mark protection” // Intellectual Property Quarterly (2011) nr. 4, lk. 345-370. Pealkirjade või reklaamlausete autori- ja kaubamärgiõigusest.

Ghafele, Roya ; Gibert, Benjamin. Crowdsourcing patent application review : leveraging new opportunities to capitalise on innovation? // Intellectual Property Quarterly (2011) nr. 3, lk. 270-282. Avaliku ja erasektori partnerlusest patenditaotluste läbivaatamisel Euroopa, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani näitel.

Gillespie, Jan. Gene patenting: the legacy of Chakrabarty decision // Law / Technology (2011) nr. 3, lk. 2-17. Geenide patentimisest Chakrabarty kohtulahendi põhjal.

Hauck, Ronny. Die Verdinglichung obligatorischer Rechte am Beispiel einfacher immaterialgüterrechtlicher Lizenzen // Archiv für die civilistische Praxis (2011/Oct) nr. 5, lk. 626-664. Autoriõigusliku kasutusõiguse (litsentsid) asjaõiguslikust iseloomust ja Liidu Ülemkohtu vastavast praktikast.

Honkasalo, Pessi. Keksinnön lakimääräisestä merkitsemisestä rekisteriin // *Lakimies* (2011) nr. 5, lk. 957-974. Ameerika Ühendriikide patendisüsteemist ja leiutiste registreerimisest (*statutory invention registration, SIR*).

Howell, Claire. Extra compensation for inventive employees : is our system equitable, unbiased and motivating? // *Intellectual Property Quarterly* (2011) nr. 4, lk. 371-389. Leiutistest, patentidest ja täiendavast rahalisest hüvitisest töötajatele leiutustegevuse soodustamiseks Suurbritannias.

Kalatševa, T. L. Mnogoaspektnost obespetšenija pravovoi ohranõ rezultatov intellektualnoi dejatelnosti // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 9, lk. 2-4. Intellektuaalse omandiga seotud probleemidest Venemaal.

Macdonald, Stuart. Seducing the goose : a review of patenting by UK universities // *Intellectual Property Quarterly* (2011) nr. 4, lk. 323-344. Patentimisest ja tehnoloogiasiidest Suurbritannia ülikoolides.

Möller, Mirko. Das Ende der urheberrechtlichen Massenabmahnungen? // *Neue Juristische Wochenschrift* (2011) nr. 35, lk. 2560-2562. Autoriõigusest internetis Liidu Ülemkohtu seisukoha ja Kölni ülemkohtu 24.03.2011 lahendi põhjal.

Odell-West, Amanda. „Gene”-uinely patentable? The distinction in biotechnology between discovery and invention in US and EU patent law // *Intellectual Property Quarterly* (2011) nr. 3, lk. 304-321. Biotehnoloogiliste avastuste ja leiutiste patentimise erinevusest Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide patendiõiguses.

Pihlajarinne, Taina. Keskustelupalstojen ylläpitäjien vastuu: EU-sääntelystä kansalliseen oikeuteen – sananvapausrikokset ja tekijänoikeusrikos // *Lakimies* (2011) nr. 6, lk. 1192-1214. Suhtlusportaalide haldajate vastutusest sõnavabaduse tagamise ja autoriõiguste rikkumise eest.

Reed, Shiver Roxana. Sensible agnosticism: an updated approach to domain-name trademark infringement // *Duke Law Journal* (2011/Oct), nr. 1, lk. 211-250. Domeeninimede probleemast Ameerika Ühendriikide kaubamärgisüsteemis.

Röhl, Christoph. Nutzung von *AdWords* nach *Bananabay II* // *Neue Juristische Wochenschrift* (2011) nr. 41, lk. 3005-3007. Nn märksõnareklaami (*keyword advertising*) lubatavusest Interneti otsimootorites kaubamärgiõiguse aspektist, vastavast kohtupraktikast.

Sitdikova, R. I. Administrativno-pravovõje spossobõ zaštšitõ avtorskih prav // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 8, lk. 7-8. Autoriõiguste kaitses Venemaal.

Štšerbak, N. V. Predelõ avtorskogo prava i smežnõhh prav // *Zakonodatelstvo* (2011) nr. 8, lk. 21-29. Autoriõiguse ja naaberõiguste piirist.

Vassiljeva, Jelena. Oborotospossobnost v sfere intellektualnoi sobstvennosti // *Gossudarstvo i pravo* (2011) nr. 8, lk. 26-34. Võõrandamisest intellektuaalse omandi kontekstis.

KESKKONNAÕIGUS

Bruch, David. Hochrisikoplanen: Notfallschutz bei Kernkraft-, Chemie- und Sondermüllanlagen // *Die Öffentliche Verwaltung* (2011) nr. 20, lk. 810-813. Ülevaade kõrge riskiga objektide avariikaitse teemalisest konverentsist, mis toimus 5. mail 2011 Berliinis Humboldti ülikoolis.

Kananõkina, E. S. Pravovoje regulirovanije prirodopolzovanija v Rossiiskoi Federatsii // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 9, lk. 36-40. Loodusvarade kasutamise õiguslikust regulatsioonist Venemaal.

Reinhardt, Michael. Neue wasserrechtliche Anforderungen an die Modernisierung von Wasserkraftanlagen // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 18, lk. 1089-1094. Veemajandusest ja uutest nõuetest hüdroelektrijaamade ajakohastamiseks.

Rose, Edward. Oman's new Oil and Gas Law // Journal of Energy & Natural Resources Law (2011/Nov) nr. 4, lk. 499-507. Omaani uuest õli ja gaasi seadusest (kuninglik dekreet nr. 8, 2011).

Scholtka, Boris ; Helmes, Sebastian. Energiewende 2011 – Schwerpunkte der Neuregelungen im Energiewirtschafts- und Energieumweltrecht // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 44, lk. 3185-3191. Olulisematest muudatustest energiamajandust puudutavas regulatsioonis (nn energiaseaduste pakett) Saksamaal.

Sellner, Dieter ; Fellenberg, Frank. Atomausstieg und Energiewende 2011 – das Gesetzespaket im Überblick // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 17, lk. 1025-1035. Kliimakaitsest ja tuumaenergia kasutamise vähendamisega seotud energiaseaduste pakettist Saksamaal.

Zgolak-Nafalska, Monika. Die bilaterale Zusammenarbeit von Deutschland und Polen im Umweltschutz // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2011) nr. 8, lk. 236-240. Saksamaa ja Poola koostööst keskkonnakaitses.

Traulsen, Christian. Auswirkungen der Industrieemissionsrichtlinie auf das deutsche Umweltrecht // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 19, lk. 769-774. Saksa keskkonnaõigusest ELi tööstusheidete direktiivi (2010/75/EL) mõju aspektist.

Tvedt, Morten W. ; Fauchald, Ole K. Implementing the Nagoya Protocol on ABS : a hypothetical case study on enforcing benefit sharing in Norway // The Journal of World Intellectual Property (2011/Sept) nr. 5, lk. 383-402. Bioloogilisest mitmekesisusest ja Nagoya protokollil rakendamisest Norras.

Vagner, E. Sistema ekologitšeskogo prava Avstrii v jevropeiskom kontekste – osnovnõje tendentsii za poslednije 10 let // Ekologitšeskoje pravo (2011) nr. 3, lk. 22-33. Austria keskkonnaõiguse arengust 2000-2010.

Wulfhorst, Reinhard. Die Untersuchung von Alternativen im Rahmen der strategischen Umweltprüfung // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 18, lk. 1099-1103. Alternatiividest keskkonnamõju strateegilises hindamises, infrastruktuuriliste eripäradega arvestamisest.

TÖÖÕIGUS

Gruber, Joachim. Die Einigungsstellen nach dem BetrVG, die Arbeitsrichter und ihre Nebentätigkeiten // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 6, lk. 178-179. Töökohtu kohtunike kõrvaltegevuse lubatavusest töövaidluskomisjonide töö juhtimisel.

Hohlov, J. B. Napravlenija soveršenstvovaniija trudovogo zakonodatelstva // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 13-18. Venemaa töökoodeksi ajakohastamisest sotsiaalse partnerluse valdkonnas.

Koršunova, T. J. Reformirovaniija trudovogo zakonodatelstva // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 8, lk. 5-19. Tööajast, tähtajalisest töölepingust ja renditööjõu kasutamisest Vene töökoodeksi ajakohastamise aspektist.

Kudaškin, V. V. Ossobennosti pravovogo statussa rabotnikov gossudarstvennõhh korporatsii // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 8, lk. 19-26. Riiklike korporatsioonide (avalik-õiguslikud juriidilised isikud, mittetulundusorganisatsioonid) töötajate töösuhete regulatsiooni eripäradest Venemaal.

Kuhnke, Michael. Sachgrundlose Befristung von Arbeitsverträgen bei „Zuvor-Beschäftigung“ // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 43, lk. 3131-3133. Tähtaegadest töölepingutes Liidu Töökohtu lahendi (06.04.2011) põhjal.

Labour and industrial relations in China // International Labour Review (2011) nr. 1-2, lk. 101-201. Ajakirjanumber käsitleb töö- ja tööstussuhteid Hiinas.

Seel, Henning-Alexander. Gesetzliche Anforderungen an eine „verhaltensbedingte Kündigung“ // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 21, lk. 1274-1277. Eeldustest ja tingimustest töötaja käitumisest tingitud vallandamiseks.

SOTSIAALÕIGUS

Bilsdorfer, Peter. Permanente und aktuelle Baustellen im Kindergeldrecht // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 40, lk. 2913-2918. Lastetoetustega seotud õiguslikest aspektidest maksu-, perekonna- ja sotsiaalõiguse tähenduses.

Dodegge, Georg. Die Entwicklung des Betreuungsrechts bis Anfang Juni 2011 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 37, lk. 2704-2710. Hooldusõigust puudutavatest seadusemuudatustest ja kohtupraktikast Saksamaal (juuni 2010-juuni 2011).

Jermošin, G. T. Pravo sudji na pensionnoje obespetšeniye // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 8, lk. 40-42. Kohtunike õigusest pensionile Venemaal.

Koch-Rust, Victoria ; Rosentreter, Gabriele. Wiedereinführung der Sozialversicherungspflicht für Studierende in praxisintegrierten dualen Studiengängen? // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 39, lk. 2852-2855. Üliõpilaste sotsiaalkindlustust käsitleva Saksa sotsiaalseadustiku IV raamatu muutmise eelnõust.

Kotkas, Toomas. Hallinto-oikeudellisen harkintavaltaopin päivitys kotimaisen sosiaaloikeudellisen lainsäädännön valossa // Lakimies (2011) nr. 6, lk. 1130-1151. Haldusõigusliku otsustamisõiguse ajakohastamisest Soomes sotsiaalõigust käsitleva seadusandluse taustal.

Lenze, Anne. Sind die neuen Hartz-IV-Sätze verfassungskonform? // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 18, lk. 1104-1108. Saksa põhiseaduskohtu lahendist (09.02.2010) inimväärse elatusmiinimumi tagamise kohta Hartz-IV sätetes.

Plitt, David ; Stütze, Sebastian. Die Befreiung des Syndikusanwalts von der gesetzlichen Rentenversicherungspflicht // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 35, lk. 2556-2560. Teenistuslepingu alusel ettevõtte juriidilise nõustamisega tegeleva advokaadi pensionikindlustusest.

Puljajeva, J. V. Sotsialnõje võplatõ v obrazovatelnoi sfere : analiz pravovogo obespetšeniya // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 57-63. Sotsiaaltoetustest ja -hüvitistest hariduse valdkonnas Venemaal.

Serrano, Felipe ; Eguia, Begoña ; Ferreira, Jesús. Public pensions' sustainability and population ageing : is immigration the solution? // International Labour Review (2011) nr. 1-2, lk. 63-79. Pensionisüsteemi jätkusuutlikkusest sisserände korral Hispaania näitel.

FINANTSÕIGUS

Avakjan, Aram. Finansovo-pravovaja priroda rönka tsennõhh bumag // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 8, lk. 101-105. Väärtpaberituru arengust ja funktsioonidest Venemaal.

Borzunova, O. A. Problemõ i tendentsii kodifikatsii nalogovogo zakonodatelstva // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 9, lk. 6-10. Maksuõiguse kodifitseerimisest Venemaal.

Ferran, Eilis. The break-up of the financial services authority // Oxford Journal of Legal Studies (2011/Autumn) nr. 3, lk. 455-480. Finantsturu õigusregulatsioonist Suurbritannias.

Hustedt, Rüdiger. Häufig auftretende materiell-rechtliche Probleme in Kapitalanlageprozessen // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 22, lk. 1329-1332. Investeeringute ja pankadepoolse nõustamisega seotud kohtuasjadest Saksamaal.

Ivanova, Jelena. Audit nalogoobloženija v sisteme finansovogo prava // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 8, lk. 106-110. Maksukorralduse auditist Vene finantsõiguses.

Jemeljantseva, M. V. O dvoinom nalogooblaženii v rossiiskom nalogovom zakonodatelstve // Zakonodatelstvo (2011) nr. 9, lk. 14-19. Topeltnmaksustamisest Venemaal.

Kanaševski, V. A. Kollizionnoje regulirovanije tsennõhh bumag: sostojanije i perspektivõ // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 87-94. Väärtpaberi mõiste määratlusest Vene tsiviilkoodeksis ja rahvusvahelise eraõiguse mõjust riigisisesele õigusele.

Morozova, Olga. Pravovoje regulirovanije raspredelenija naloga s oborota i jego rol v protsesse finansovogo võravnivanija v FRG // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 8, lk. 60-66. Käibemaksu jaotamise probleemidest ja selle rollist maksude ühtlustamise protsessis Saksamaal.

Plewka, Harald. Die Entwicklung des Steuerrechts // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 35, lk. 2562-2568. Maksuõigusega seotud seadusemuudatustest ja kohtupraktikast Saksamaal 2011. aasta esimesel poolel.

Zuikova, L. L. Nalogovõje proverki – 2011 // Ekonomiko-pravovoi bjulleten (2011) nr. 6, lk. 3-159. Maksujärelevalvega seotud muudatustest Vene maksukoodeksis.

Weitemeyer, Birgit ; Süß, Christian. Nachgelagerte Zahlung von Studiengebühren – ein Plädoyer unter Berücksichtigung der steuerlichen Wirkungen // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 39, lk. 2844-2849. Öppemaksust ja kõrgkooliõpingute rahastamise võimalikest mudelitest maksuõiguse aspektist.

KARISTUSÕIGUS

Chin, Gabriel J. ; Miller, Marc L. The unconstitutionality of state regulation of immigration through criminal law // Duke Law Journal (2011/Nov) nr. 2, lk. 251-314. Föderaavalitsuse osast immigratsioonipoliitika suunamisel Ameerika Ühendriikides ja probleemidest õigusregulatsiooni ühtlustamisel kriminaalõiguse aspektist.

Ellefsen, Birgitte. Evaluating crime prevention – scientific rationality or governmentality? // Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention (2011) nr. 2, lk. 103-127. Kriminaalpreventsiooni hindamisest ja arengust Suurbritannias, Ameerika Ühendriikides, Norras ja Rootsis viimase 20 aasta jooksul.

Ellonen, Noora ; Kääriäinen, Juha ; Sariola, Heikki ; Helweg-Larsen, Karin ; Larsen, Helmer Bøving. Adolescents' experiences of parental violence in Danish and Finnish families // Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention (2011) nr. 2, lk. 173-197. Lapsevanemate füüsilist ja vaimset vägivalda talunud alaealiste kogemustest Taanis ja Soomes.

Fjodorova, O. O ponjatijahh „krupnoi uštšerb” i „krupnoi razmer” primenitelno k statje 146 UK RF // Zakon i pravo (2011) nr. 8, lk. 72-74. Mõistetest „suur kahju” ja „suur ulatus” Vene kriminaalkoodeksi tähenduses.

Hannula, Ilari. Rasistiset rikokset lainsäädännössä // Haaste (2011) nr. 3, lk. 18-19. Rassismikuritegude käsitlemisest õigusaktides.

Harlow, James W. Corporate criminal liability for homicide : a statutory framework // Duke Law Journal (2011/Oct) nr. 1, lk. 123-166. Juriidilise isiku kriminaalvastutusele võtmisest inimeste (tarbijad, töötajad jt) surmaga lõppenud tegevuse eest Ameerika Ühendriikides; Suurbritannia vastavast regulatsioonist.

Horder, Jeremy. On Her Majesty's commercial service : bribery, public officials and the UK intelligence services // The Modern Law Review (2011/Nov) nr. 6, lk. 911-931. Suurbritannia 2010. aasta korruptsiooniseadusest ja selle rakendatavusest luureteenistuse tegevuses.

Jassin, P. S. Kvalifikatsija prestuplenii ekstremistskoi napravlenosti // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 10, lk. 11-16. Äärmusrühmituste kuritegude klassifitseerimisest Venemaal.

Keskinen, Suvi. Troublesome differences – dealing with gendered violence, ethnicity, and „race” in the Finnish welfare state // Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention (2011) nr. 2, lk. 153-172. Intervjuudel põhinev artikkel migrantidest, perevägivallast ja kultuurilistest erinevustest Soomes.

Korobov, P. V. Uslovnõje i bezuslovnõje vidõ osvoboždenija ot ugolovnoi otvetstvennosti // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 49-56. Kriminaalvastutusest vabastamise tingimustest Vene kriminaalkoodeksis.

Kostiainen, Riikka. Ihmiskaupan vastainen työ etenee hitaasti // Haaste (2011) nr. 3, lk. 4-6. Inimkaubandusevastasest võitlusest Soomes.

Kudlich, Hans. Grenzen des Tötungsvorsatzes im Medizinstrafrecht // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 39, lk. 2856-2858. Tahtlikust tapmisest või kehavigastuste tekitamise piiridest raviprotsessis Liidu Ülemkohtu lahendi (07.07.2011) põhjal.

Kuhlen, Lothar. Die Bestechungsdelikte der §§ 331–334 StGB // Juristische Schulung (2011) nr. 8, lk. 673-680. Altkäemaksualastest kuritegudest Saksamaal.

Mitsch, Wolfgang. Was ist Sicherungsverwahrung und was wird aus ihr? // Juristische Schulung (2011) nr. 9, lk. 785-789. Julgestusvangistuse põhimõttest ja tulevikust.

Nafstad, Ida. Changing control of the open drug scenes in Oslo – crime, welfare, immigration control, or a combination? // Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention (2011) nr. 2, lk. 128-152. Politseikontrollist ja sisserändajate narkosüütegudest Oslos; narkootikumide ja narkomaania seirekeskusest.

Narõškin, S. J. ; Habrijeva, T. J. Mehhanizm otsenki antikorrupsionnõhh standartov GREKO (sravnitelno-pravovoje issledovanije) // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 5-12. Korruptsiooniga

võitlemise õigusregulatsioonist ja korrupsiooniga võitlevate riikide grupi GREKO (*Group of States Against Corruption*) korrupsiooni hindamise standarditest Venemaal.

Niemi, Hannu. Ulkomaalaiset rikoksen tekijöinä ja uhreina // Haaste (2011) nr. 3, lk. 7-11. Välismaalased kurjategijatena ja kuritegevuse ohvritena Soomes.

Niemi, Jenni. Suomessa asuvat somalit usein rasistisen rikoksen uhrina // Haaste (2011) nr. 3, lk. 12-13. Rassismikuritegude somaallastest ohvritest Soomes ja rahvusvahelisest uuringust.

Ortiz Pradillo, Juan Carlos. Fighting against cybercrime in Europe : the admissibility of remote searches in Spain // European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice (2011) nr. 4, lk. 363-395. Küberkuritegevuse vastasest võitlusest ELis ja Hispaanias.

Peurala, J. Assessing the corruption prevention measures and the bribery criminalisations in the Finnish anti-corruption framework // European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice (2011) nr. 4, lk. 319-362. Korrupsiooni ja altkäemaksu tõkestamisest ning kuriteoennetusest Soomes.

Pleškov, M. Ossobennosti ugolovnoi otvetstvennosti za nezakonnõi oborot zemli // Zakon i pravo (2011) lk. 80-83. Kriminaalvastutusest maa ebaseaduslikul omandamisel.

Roxell, Lena. Hate, threats, and violence. A register study of persons suspected of hate crime // Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention (2011) nr. 2, lk. 198-215. Kseno-, islamo- ja homofobiast ajendatud vihakuritegudest Rootsist.

Schmidt, Detlev. Die Entwicklung des Betäubungsmittelstrafrechts bis Mitte 2011 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 41, lk. 3007-3013. Narkootikumidega seotud kuritegevusest ja vastavast kohtupraktikast Saksamaal.

Schumann, Kay H. Der neue Straftatbestand der Zwangsheirat (§ 237 StGB) // Juristische Schulung (2011) nr. 9, lk. 789-794. Sundabielust Saksa karistusseadustiku tähenduses.

Streng, Franz. Die Zukunft der Sicherungsverwahrung nach der Entscheidung des Bundesverfassungsgerichts : zum Urteil des Zweiten Senats des BVerfG vom 4.5.2011 // Juristenzeitung (2011) nr. 17, lk. 827-835. Julgestusvangistuse tulevikust Saksa põhiseaduskohtu otsuse põhjal.

Takáts, Elod. A theory of „crying wolf” : the economics of money laundering enforcement // The Journal of Law, Economics, & Organization (2011/Apr) nr. 1, lk. 32-78. Rahapesu tõkestamisest ja teooriast „crying wolf”.

Wienold, Alesia. Russische Föderation: das Föderale Gesetz „Über die Verhinderung der Legalisierung (Geldwäsche) von Einnahmen, die auf einem verbrecherischen Weg erlangt wurden, und der Finanzierung des Terrorismus” Teil 1 // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2011) nr. 8, lk. 244-249. Venemaa rahapesu tõkestamise seadusest seisuga jaanuar 2010. Seaduse tekst saksa keeles.

MENETLUSÕIGUS

Backhaus, Juergen ; Cassone, Alberto ; Ramello, Giovanni B. The law and economics of class actions // European Journal of Law and Economics (2011/Oct) nr. 2, lk. 165-304. Terve ajakiri käsitleb kollektiivhagiga seonduvat.

Bagner, Hans. Arbitrators' independence and impartiality – recent developments in Sweden and Finland // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2011) nr. 4-5, lk. 355-368. Vahekohtunike sõltumatusest Soomes ja Rootsis ning vastavatest kohtulahenditest.

Borgmann, Brigitte. Die Rechtsprechung des BGH zum Anwaltshaftungsrecht von Mai 2010 bis Juni 2011 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 43, lk. 3133-3137. Advokaadi vastutusega seotud Liidu Ülemkohtu kohtupraktikast.

Chalmers, James ; Leverick, Fiona. When should a retrial be permitted after a conviction is quashed on appeal? // The Modern Law Review (2011/Sept) nr. 5, lk. 721-749. Uue kohtuprotsessi võimalikkusest pärast süüdimõistmist Inglismaa ja Walesi näitel.

Deubner, Karl G. Aktuelles Zivilprozessrecht // Juristische Schulung (2011) nr. 9, lk. 801-804. Muudatustest tsiviilkohtumenetluses.

de Vries, Hinrich. Wann kommen die Fallpauschalen für Pflichtverteidiger? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 7, lk. 209-211. Kokkulepete võimalikkusest kriminaalmenetluses kohtute koormuse vähendamiseks.

Dötsch, Wolfgang. Internet und Offenkundigkeit // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 17, lk. 1017-1018. Info usaldusväärsest internetiallikate kasutamisel tsiviilkohtumenetluses.

Fest, Timo. Zwei Jahre Reform des familiengerichtlichen Verfahrens : eine Zwischenbilanz // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 36, lk. 2611-2615. Probleemidest 1. septembril 2009 jõustunud perekonnaasjade menetlemise seaduses (FamFG).

Gaul, Hans Friedhelm. Die erneute Gesetzesvorlage zur Reform des Gerichtsvollzieherwesens // Zeitschrift für Zivilprozess (2011) nr. 3, lk. 271-316. Kohtutäiturite tegevuse muutmise seaduseelnõust.

Gorod, Brianne J. The adversarial myth : appellate court extra-recorded factfinding // Duke Law Journal (2011/Oct) nr. 1, lk. 1-79. Ameerika kohtute töö kvaliteedist ja vastandlikest müütidest kohtusüsteemi kohta.

Illmer, Martin. Ziel verfehlt – warum Englisch als Verfahrenssprache in § 1062 ZPO zuzulassen ist // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 6, lk. 170-173. Inglise keele kohtukeelena kasutamise lubatavusest Saksa tsiviilkohtumenetluses rahvusvaheliste kaubandusajade menetlemisel.

Jestaedt, Matthias. Der „Europäische Verfassungsgerichtsverbund“ in (Verfahrenskenn)Zahlen : die Arbeitslast von BVerfG, EuGH und EGMR im Vergleich // Juristenzeitung (2011) nr. 18, lk. 872-879. Töökoormusest Saksa põhiseaduskohtus, Euroopa Kohtus ja Euroopa Inimõiguste Kohtus.

Jung, Heike ; Kopf, Stephanie ; Stuckenberg, Carl-Friedrich. „Les investigations policières“ / Polizeiliche Ermittlungen in deutsch-französischen Rechtsvergleich // Goltdammer's Archiv für Strafrecht (2011) nr. 9, lk. 531-536. Politsei tegevusest kriminaalasjade eeluurimisel Saksa ja Prantsuse õiguses 1. aprillil 2011 Strasbourgis toimunud konverentsi materjalide põhjal.

Kimpimäki, Minna. Sotarikollisia ja merirosvoja – Suomen rikosoikeudellisen toimivallan rajat // Lakimies (2011) nr. 5, lk. 888-911. Välismaal sooritatud kuritegude käsitlemise võimalustest Soome karistusseadustiku alusel; sõjakurjategijatest ja piraatidest.

Koljonen, Eero. Poliisin ja syyttäjän yhteistyön kehittäminen esitutkinnan johtamisen ja laadun näkökulmasta // Lakimies (2011) nr. 5, lk. 1021-1026. Politsei ja prokuratuuri koostööst Soomes eeluurimise juhtimise ja kvaliteedi aspektist.

Krahenbuhl, Leigh A. Advocacy in the media : the Blagojevich defense and a reformulation of Rule 3.6 // Duke Law Journal (2011/Oct) nr. 1, lk. 167-209. Eraldi regulatsiooni vajalikkusest advokaatidele meediaga suhtlemiseks kohtuasja menetlemise ajal Blagojevichi kohtuasja näitel.

Liljeström, Robert. Confidentiality in arbitration : a Finnish perspective // Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (2011) nr. 4-5, lk. 509-521. Vahekohtu konfidentsiaalsusest Soomes.

McElroy, Lisa T. ; Dorf, Michael C. Coming off the bench : legal and policy implications of proposal to allow retired justices to sit by designation on the Supreme Court // Duke Law Journal (2011/Oct) nr. 1, lk. 81-122. Juriidilistest ja poliitilistest aspektidest seoses ettepanekuga asendada teatud juhtudel Ülemkohtu kohtunikke pensionil olevate kohtunikega.

Mosbacher, Andreas. Aktuelles Strafprozessrecht // Juristische Schulung (2011) nr. 8, lk. 708-713. Muudatustest Saksa kriminaalmenetluse seadustikus.

Müller, Egon. Thesen gegen die geplante Einführung einer strafprozessualen Erscheinens- und Aussagepflicht des Zeugen vor der Polizei // Goldammer's Archiv für Strafrecht (2011) nr. 11, lk. 630-635. Vastulause Saksa kriminaalmenetluse seadustiku muutmisele politsei osaluse suurendamiseks menetlusprotsessis (töö tunnistajatega eeluurimisel).

Nickel, Michael. Aktuelle Entwicklungen in der Rechtsprechung zur Prozesskostenhilfe // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 22, lk. 1334-1340. Kohtulahenditest, mis puudutavad väikese sissetulekuga protsessiosaliste abistamist kohtukulude kandmisel.

Rauber, Jochen. Karlsruhe sehen und sterben: verfassungsprozessuale Probleme beim Tod des Beschwerdeführers im Verfassungsbeschwerdeverfahren // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 16, lk. 637-645. Probleemidest põhiseaduskohtule esitatud kaebuste menetlemisel kaebuse esitaja surma korral.

Schenke, Wolf Rüdiger. Rechtsschutz gegen doppelfunktionale Maßnahmen der Polizei // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 39, lk. 2838-2844. Õiguskaitsest politseipoolse jälitustegevuse eest kriminaalmenetluses, kui jälitustegevuse eesmärgiks on ka terrorismiohu ennetamine.

Schneider, Hartmut ; Schmaltz, Christiane. Entscheidung von Arzthaftpflichtverfahren „innerhalb angemessener Frist“ // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 45, lk. 3270-3273. Arsti vastutust puudutavate kohtuasjade menetlemise kiirendamisvõimalustest Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendi (02.09.2010) näitel.

Selder, Johannes. Das Bundesverfassungsgericht und der gesetzliche Richter // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 6, lk. 164-165. Saksa põhiseaduskohtule esitatud kaebuste menetlemisest ja koostööst Euroopa Kohtuga.

Streike, Jörn. Die Vermittlungsverfahren des Kammervorstands // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 46, lk. 3335-3337. Advokaatide kutseõiguse ajakohastamisest mediatsiooni ja vahendusmenetluse aspektist.

Sultanov, A. R. Pravovõje posledstvija postanovlenii Jevropeiskogo suda po pravam tšeloveka // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 64-72. Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendite mõjust Vene kohtumenetluste seadustike regulatsioonidele ja vajadusest luua eraldi regulatsioon rahvusvaheliste kohtulahendite täitmiseks.

Zadkovich, John. International commercial arbitration and the Bribery Act 2010 (United Kingdom) : a matter of common sense // International Arbitration Law Review (2011) nr. 4, lk. 103-110. Suurbritannia korruptsiooniseadusest (*Bribery Act 2010*) ning korruptsioonist ja altkäemaksust rahvusvahelises kaubandusajadega tegelevas vahekohtumenetluses.

Želtobrjuhhov, S. P. Dopross svidetelja (poterpevshego) putjom ispolzovanija sistem videokonferents-svjazi // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 8, lk. 43-44. Tunnistajate ülekuulamisest videokonverentsi abil.

Tolvanen, Matti ; Tarukannel, Veijo. Näyttöratkaisu hallintolainkäytössä // Lakimies (2011) nr. 6, lk. 1107-1129. Tõenditest ja tõendamisest Soome halduskohtumenetluses.

Vogel, Benjamin. Strafprozessuale Verständigung und Kronzeugenregelungen. Sensibilisierung durch Entwicklungen im englischen Recht // Goldammer's Archiv für Strafrecht (2011) nr. 9, lk. 520-530. Kriminaalkuriteos kahtlustatava kui tunnistaja koostööst ametivõimudega ja selle mõjust karistusele Inglise ja Saksa õiguses.

Weller, Matthias. Rechtsfindung und Rechtsmittel : zur Reform der zivilprozessualen Zurückweisung der Berufung durch Beschluss // Zeitschrift für Zivilprozess (2011) nr. 3, lk. 343-376. Muudatusettepanekutest apellatsiooni tagasilükkamise regulatsioonis tsiviilkohtumenetluses.

Wendenburg, Albrecht. Europarechtskonforme Begrenzung der Übernahme von Kosten auswärtiger Anwälte durch Rechtsschutzversicherer // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 42, lk. 3064-3066. Advokaadi vaba valimise piiranguid käsitlevast Euroopa Kohtu lahendist (26.05.2011).

Wood, Julia K. Truth, lies, and stolen valor : a case for protecting false statements of fact under the First Amendment // Duke Law Journal (2011/Nov) nr. 2, lk. 469-510. Valevandest ja valetunnistustest kohtuasja Alvarez vs. Ameerika Ühendriigid põhjal.

Yu, Hong-Lin. How far can party autonomy be stretched in setting the grounds for the refusal of arbitral awards? // International Arbitration Law Review (2011) nr. 5, lk. 156-161. Poolte autonoomiast vahekohtumenetluses Belgia, Šveitsi ja Ameerika Ühendriikide näitel.

RIIGIÕIGUS

Arnim, Hans Herbert von. Die Parteiendiätennovelle – ein Blitz-Gesetz // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 41, lk. 3013-3015. Õigusloomeprobleemidest seoses erakondade rahastamise ja parlamendiliikmete hüvitistega.

Artamonov, A. N. Monitoring zakonodatelstva kak spossob obespetšeniija jedinstva pravovogo prostranstva // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 80-86. Õigusnormide monitooringust normide ühtlustamiseks ja dubleerivate normide kehtestamise vältimiseks.

Ašotov, Z. A. Konstitutsionnoi Sud Rossiiskoi Federatsii kak subjekt prava zakonodatelnoi initsiativõ // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 8, lk. 40-48. Vene põhiseaduskohtu õigusloomelisest initsiatiivist.

Bews, James. Staatsbankrott als Rechtsfrage // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 16, lk. 987-989. Riigi pankroti õiguslikest aspektidest 8. aprillil 2011 Berliinis Humboldti ülikoolis toimunud teaduskonverentsi materjalide põhjal.

Bogoljubov, S. A. Kontseptsii razvitija rossiiskogo zakonodatelstva: obsuždenije v parlamente // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 107-118. Ülevaade ümarlaul arutatust teemal „Strateegilised suunad õigusloome arengus Venemaal aastani 2020”.

Brunner, Manuel. Militärische Auslandsrettung // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 7, lk. 207-209. Saksa sõjajõudude kasutamisest välismaal hätta sattunud saksa kodanike kaitseks ja diskussioonist põhiseaduse vastavaks muutmiseks.

Bäcker, Matthias. Das G 10 und die Kompetenzordnung // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 21, lk. 840-848. Pädevusprobleemidest posti- ja sidevahendite jälgimisel ja vajadusest muuta Saksa põhiseaduse vastavat regulatsiooni artiklis 10.

Daly, Eoin. Residual conventions of the Irish Constitution : the incongruous example of collective responsibility // Public Law (2011/Oct) lk. 703-729. Iiri põhiseadusest.

Epiney, Astrid. Die Rechtsprechung des EuGH im Jahr 2010 : Europäisches Verfassungsrecht // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 16, lk. 976-982. Euroopa Kohtu 2010. aasta olulisematest lahenditest ning riigi- ja haldusõiguse arengust ELis.

Geimbuhh, Nadežda. Konstitutsionno-pravovõje osnovõ reformirovanija federativnõhh otnošenii v sovremennoi Germanii // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 7, lk. 68-74. Föderalismireformist Saksamaal ja põhiseaduse muudatustest, mis jõustusid 1. sept. 2006.

Gill, Chris. Right first time : the role of ombudsmen in influencing administrative decision-making // The Journal of Social Welfare & Family Law (2011) nr. 2, lk. 181-192. Ombudsmanide rollist haldusalaste otsuste tegemisel Suurbritannias.

Glazkova, M. J. ; Nanba, S. B. Otsenka effektivnosti deistvija normativnõhh pravovõhh aktov: sovremennõje podhodõ // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 9, lk. 73-80. Õigusnormi mõju ja tõhususe hindamisest Venemaal.

Hermann, Klaus ; Soiné, Michael. Durchsuchung persönlicher Datenspeicher und Grundrechtsschutz // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 40, lk. 2922-2928. Põhiõiguste kaitsest läbiotsimise ja isiklike andmekandjate kontrollimise korral.

Hirvonen, Ari. Kerjääminen perusoikeuksien näkökulmasta // Haaste (2011) nr. 3, lk. 35-37. Kerjamisest Soomes põhiõiguste seisukohast.

Howarth, David. Libel : its purpose and reform // The Modern Law Review (2011/Nov) nr. 6, lk. 845-877. Laimust eraelu ja äritegevuse aspektist ning vastavast õigusregulatsioonist Suurbritannias.

Labrenz, Christoph. Die Wahlpflicht – unbeliebt, aber nicht unzulässig // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 7, lk. 214-218. Valimistel osalemisest ja valimiskohustuse seadustamisest põhiseaduses.

Ladiges, Manuel ; Glawe, Robert. Eine dramatische Vorstellung: zum bewaffneten innerdeutschen Einsatz der Streitkräfte bei Terrorgefahr // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 16, lk. 621-628. Põhiseadusest tulenevatest võimalustest ja Saksa põhiseaduskohtu seisukohast sõjaväe kaasamiseks sisejulgeoleku tagamise terrorismiohu korral.

Lambert, Steffen. Die wahlrechtlichen Gleichheitssätze // Juristische Schulung (2011) nr. 10, lk. 884-888. Võrdsusest valimisõiguses.

Malleon, Kate. The evolving role of the UK Supreme Court // Public Law (2011/Oct) lk. 754-772. Suurbritannia ülemkohtu üha suurenevast rollist.

Morlok, Martin ; Bäcker, Alexandra. Zugang verweigert: Fehler und fehlender Rechtsschutz im Wahlzulassungsverfahren // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 19, lk. 1153-1159. Erakondade konkurentsist, valimiskomisjonide otsustest valimistele lubamise kohta ja Saksa põhiseaduskohtu vastavast hinnangust.

Nudnenko, Lidija. Pravovõje garantii parlamentskoi opozitsionnoi dejatelnosti v Gossudarstvennoi Dume Federalnogo Sobranija Rossiiskoi Federatsii // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 8, lk. 12-19. Venemaa Riigiduumas opositsioonis olevate parlamendiliikmete õiguslikest garantiidest ja vajadusest võtta vastu vastav seadus.

Salminen, Mariela. Tietoa oikeuksista maahanmuuttajatyöille // Haaste (2011) nr. 3, lk. 24-25. Naissoost immigrandide õiguslaste teadmiste suurendamisest Soomes.

Schadtle, Kai. Die Sanktionierung spendenbezogener Pflichtverletzungen politischer Parteien und ihre zeitliche Grenzen // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 21, lk. 848-854. Erakondade vastutusest ja sanktsiooninormidest annetustega seotud kohustuste rikkumise korral.

Schmitz, Holger ; Stammler, Philipp. Mehr Freiheiten für den nationalen Gesetzgeber! // Archiv des öffentlichen Rechts (2011/Sept) nr. 3, lk. 479-499. Saksa põhiseaduskohtu ja Euroopa Kohtu lähendite mõjust ja tõlgendamisest. Kokkuvõte inglise keeles.

Schulze-Fielitz, Helmuth. Risikosteuerung von Hochrisikoanlagen als Verfassungsproblem // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 20, lk. 785-794. Riskijuhtimisest tuumaelektrijaamades ja kaitsest avariolukorras riigiõiguse ja põhiseaduse aspektist.

Sivatšenko, A. Soderžanije bazovõhh printsipov izbiratel'nogo prava Rossiiskoi Federatsii // Zakon i pravo (2011) nr. 8, lk. 33-35. Valimisõiguse põhimõtetest Venemaal.

Ullrich, Norbert. Gefahrenabwehrende Verwaltung und Schutz suchender Bürger im Spannungsfeld von Schutzpflicht, Grundrechtskollision und Ermessen // Verwaltungsarchiv (2011) nr. 3, lk. 383-405. Riigi kohustusest julgeoleku ja kodanike kaitse tagamiseks.

Wieser, Bernd. Die Rechtsstellung der politischen Parteien in Russland // Osteuropa Recht (2011) nr. 3, lk. 235-247. Venemaa poliitiliste parteide õiguslikust seisundist.

Windoffer, Alexander. Entscheidungsmonitoring in Gesetzgebung und Verwaltung // Verwaltungsarchiv (2011) nr. 3, lk. 343-358. Riiklike otsuste tagajärgede ja mõjuvuse hindamisest järjepidevuse kontekstis.

HALDUSÕIGUS

Budzinski, Bernd Irmfrid. Von der Versorgung ohne Auftrag zur Bestrahlung ohne Gesetz // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 19, lk. 1165-1171. Elanike kiirguskaitsest ja mobiilsidevastuvõtjate eluruumidesse paigaldamise lubatavusest.

Byers, Philipp. Die geplante Neuregelung des Beschäftigtendatenschutzes : das Aus für telefonische Kundenberatung durch *Call Center & Co?* // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 6, lk. 175-177.

Telefoniteenuseid pakkuva firma töötajate andmete kaitsest ja vastavast muudatusest Saksa andmekaitseaduse eelnõus.

Derjuga, A. N. Obštšestvennaja opasnost – priznak administrativnogo pravonarušeniya? // Žurnal rossiiskogo prava (2011) nr. 8, lk. 48-55. Ühiskonnaohtlikkuse määramisest väärtegade puhul.

Ernst, Stefan. Gendarstellungsrechte auf Beraterwebsites // Monatsschrift für Deutsches Recht (2011) nr. 22, lk. 1332-1334. Juriidilisest nõustamisest veebis ja info adekvaatsusest veebisaitide pressiteadetes.

Frenz, Walter ; Wübbenhorst, Hendrik J. C. Der juristische Vorbereitungsdienst im europäischen Anerkennungsrecht // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 39, lk. 2849-2851. ELi teises liikmesriigis kohtunikueksami sooritamise, diplomi tunnustamisest ning Euroopa Kohtu Morgenbesseri ja Kolleri lahenditest.

Hailey, Nicholas. A false start in the race against doping in sport : concerns with cycling biological passport // Duke Law Journal (2011/Nov) nr. 2, lk. 393-432. Sportlaste bioloogilisest passist, rahvusvahelisest koostööst dopinguvastases võitluses.

Heller, Robert E. ; Soschinka, Holger. Die Rechtsnatur des Europäischen Feuerwaffenpasses: Erlaubnis oder Bescheinigung? – Auswirkungen in der Praxis // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 16, lk. 965-969. Saksa relvaseadusest ja Euroopa tulirelvapassi õiguslikust iseloomust.

Hoffmann, Helmut. Die Entwicklung des Internetrechts bis Mitte 2011 // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 36, lk. 2623-2628. Internetiõigusega (e-õigus) seotud seadusemuudatustest ja kohtupraktikast suvest 2010 suveni 2011.

Huuskonen, Mikko. Tietoverkkojen uusista oikeuskysymyksistä // Lakimies (2011) nr. 5, lk. 1008-1013. Arvutivõrkudega seotud õigusprobleemidest Soomes.

Lackner, Hendrik. Das Deutschlandstipendium geht an der Start // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 21, lk. 1303-1306. Saksa stipendiumiprogrammi seadusest, mille kohaselt makstakse andekatele tudengitele toetust 300 eurot kuus, stipendiumile konkureerimise- ning valikukriteeriumitest.

Markarjan, R. V. Ob osnovnõhh napravlenijahh soveršenstvovanija zakonodatelstva o razvitii interneta v Rossiiskoi Federatsii // Meždunarodnoje publišnoje i tšastnoje pravo (2011) nr. 4, lk. 20-22. Interneti arengusuundadest Vene seadusandluses.

Martini, Mario. Wie viel Gleichheit braucht das Internet? Netzneutralität als Stellschraube für die Zukunft des Internets // Verwaltungsarchiv (2011) nr. 3, lk. 315-342. Neutraalsusest internetis ja selle reguleerimisvajadusest ning -vahenditest.

Michaels, Sascha ; Wyl, Christian de ; Ringwald, Roman. Rechtsprobleme im Zusammenhang mit der Nutzung des öffentlichen Straßenraums für Elektromobilitätsanlagen // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 21, lk. 831-840. Elektriautode avalikus ruumis paiknevate laadimisestmete kasutamise õigusprobleemidest.

Müller, Jörg. Rien ne va plus? Zurück auf „Los“ oder hin zum „gleichsam ungefragten“ Studienplatz? // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 18, lk. 1113-1116. Liidu halduskohtu lahenditest kõrgkoolikohtade riikliku tellimuse kohta.

Nagy, Krisztina ; Polyák, Gábor. Die neuen Mediengesetze in Ungarn – kritische Betrachtung von Normen und Praxis // Osteuropa Recht (2011) nr. 3, lk. 262-273. Ungari uuest meediaseadusest.

Neumann, Conrad. Flashmobs, Smartmobs, Massenpartys // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 19, lk. 1171-1177. Massikommunikatsioonist ja kaasaegsete suhtlusvormide, eelkõige suhtlusvõrgustike kaudu korraldatud massiürituste õiguslikust aspektist.

Pape, Ulf-Dieter ; Holz, Henning. Die Rückforderung von Zuwendungen bei Vergabevertößen in der behördlichen Praxis // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2011) nr. 20, lk. 1231-1235. Riigihanketoetuste tagasinõudmise praktikast Saksamaal eeskirjade vastu eksimise korral.

Ritgen, Klaus. Danke der Staat ab – wo bleibt das Primat der Politik? // Zeitschrift für Gesetzgebung (2011) nr. 3, lk. 287-300. Kodanike kaasamisest ja riigipoolsest pädevast nõustamisest suurte infrastruktuuriprojektide kooskõlastusprotsessis.

Rusch, Jonathan J. Lago's net : notes for an international legal regime to combat identity-related crime // Georgetown Journal of International Law (2011/Summer) nr. 4, lk. 923-1197. Ajakirjanumber käsitleb küberõigust ja arvutikuritegevust.

Rusteberg, Benjamin. Die Verhinderungsblockade // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 41, lk. 2999-3003. Koosolekutevabadusest ja avaliku koosoleku kvalifitseerimisest takistavaks blokeeringuks (tänavate, sõiduteede sulgemine).

Schlick, Wolfgang. Die Rechtsprechung des BGH zu den öffentlich-rechtlichen Ersatzleistungen – Amtshaftung // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 46, lk. 3341-3347. Kohtupraktikast, mis puudutab avalik-õiguslike kahjude hüvitamist (ametivastutuse aspekti) perioodil 1. sept. 2009 kuni 31. aug. 2011.

Schwabenbauer, Thomas. Privatschulfinanzierung unter Haushaltsvorbehalt // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 17, lk. 672-680. Erakoolide rahastamisest põhiseaduse artikli 7 lg 4 kontekstis.

Schäfer, Michael ; Reimer, Philipp. Strukturen des Entgeltrechts: Refinanzierung von Infrastrukturinvestitionen aus regulierten Entgelten // Verwaltungsarchiv (2011) nr. 3, lk. 431-457. Riiklike rajatiste ja seadmete kasutus- ja haldusmaksust tarbija aspektist.

Smirnova, A. V. Nekotorõje problemõ rossiiskogo zakonodatelstva o personalnõhh dannõhh rabotnikov // Zakonodatelstvo (2011) nr. 8, lk. 58-62. Töötajate isikuandmete kaitse regulatsioonist Venemaal.

Söllner, Sebastian ; Wecker, Sven-Erik. Bewegung der Massen durch Facebook // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 6, lk. 179-182. Avaliku korra tagamise probleemidest ja õiguslikest aspektidest sotsiaalvõrgustike (Facebook) kaudu korraldatud massiürituste puhul.

Tillmanns, Lutz. Das „Lauterkeit“ bei der journalistischen Recherche // Zeitschrift für Rechtspolitik (2011) nr. 7, lk. 203-207. Avaliku elu tegelaste kohta ajakirjandusliku info kogumisest (jälitustegevus) ja ajakirjaniku kutse-eetikast.

Tšanov, Sergei. Akt o naznatšeenii na dolžnost kak osnovanije vozniknovenija služebnogo pravootnošenija na gossudarstvennoi graždanskoi službe // Gossudarstvo i pravo (2011) nr. 7, lk. 5-13. Ametisse määramise akt kui teenistussuhte tekkimise alus avalikus teenistuses Venemaal.

Vogel, Johann Peter. Eindämmen oder Kooperation? : Rechtsfragen zum Verhältnis von staatlichen und freien Schulen in Zeiten des Schülerschwund // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 17, lk. 661-672. Õigusprobleemidest vabakoolide loomisest Saksamaal, kui piirkonna riigikool suletakse õpilaste vähesuse tõttu.

Wolff, Johanna. Verfassungs- und europarechtliche Fragen der wirtschaftlichen Betätigung deutscher Kommunen im Ausland // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 18, lk. 721-728. Kohalike omavalitsuste piirkonnavälise kommunaalmajandusliku tegevuse lubatavusest Saksa põhiseaduse ja Euroopa Liidu õiguse aspektist.

MEDITSIINIÕIGUS

Boddington, Paula ; Curren, Liam ; Kaye, Jane ; Kanellopoulou, Nadja ; Melham, Karen ; Gowans, Heather ; Hawkins, Naomi. Consent forms in genomics : the difference between law and practice // European Journal of Health Law (2011/Dec) nr. 5, lk. 491-519. Isiku nõusolekust meditsiinilisteks uuringuteks Suurbritannia näitel.

Burrell, Riitta. Sijaissynnytyjärjestelyt – oikeudellisia näkökohtia // Lakimies (2011) nr. 5, lk. 1000-1007. Asendusemaduse õiguslikust aspektist Soomes.

Casonato, Carlo. Informed consent and end-of-life decisions: notes of comparative law // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2011) nr. 3, lk. 225-256. Eutanaasiast ja patsientide informeeritud nõusolekust eri riikide õigusregulatsioonis ja kohtupraktikas.

Daly, Brenda. „Braxton hick’s” or the birth of a new era? Tracing the development of Ireland’s abortion laws in respect of European Court of Human Rights jurisprudence // European Journal of Health Law (2011/Sept) nr. 4, lk. 375-395. Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika mõjust abordialasele seadusandlusele Iirimaal.

Defloor, Sarah. The medically examined applicant for private insurance and his/her right to informed consent : a comparative analysis // European Journal of Health Law (2011) nr. 3, lk. 319-330. Tervisekindlustuse õigusprobleemidest, patsiendi õigustest ja Euroopa Nõukogu konventsioonist inimõiguste ja inimväärkuse kaitseks bioloogia ja arstiteaduse rakendamisel.

Eeckloo, Kristof ; Callens, Stefaan ; Fornaciari, Diego ; Vleugels, Arthur. Monitoring quality in a federal state with shared powers in healthcare : the case of Belgium // European Journal of Health Law (2011/Sept) nr. 4, lk. 413-422. Tervishoiusüsteemi seirest Belgias.

Kirste, Stephan. Harter und weicher Rechtspaternalismus : unter besonderer Berücksichtigung der Medizinethik // Juristenzeitung (2011) nr. 17, lk. 805-814. Paternalismi vormidest ja paternalismist meditsiinieetikas.

Lorz, Sigrid. Kampf gegen Krankenhauskeime: das Gesetz zur Änderung des Infektionsschutzgesetzes und weiterer Gesetze // Neue Juristische Wochenschrift (2011) nr. 47, lk. 3397-3402. Ebapuhaste instrumentide tõttu patsientide nakatamisest haiglates ja Saksa infektsioonikaitse seaduse muutmisest.

Lyons, Barry. „The good that is interred in their bones” : are there property rights in the child? // Medical Law Review (2011/Summer) nr. 3, lk. 372-400. Luuüdi võtmisest lapselt, vanema nõusolekust ja vastavast regulatsioonist.

Meyer, Stephan. Risikovorsorge als Eingriff in das Recht auf körperliche Unversehrtheit // Archiv des öffentlichen Rechts (2011/Sept) nr. 3, lk. 428-478. Riskihaldusest ja -ennetusest patsiendi meditsiiniliste uuringute kontekstis. Kokkuvõtte inglise keeles.

Mohhov, A. A. Kontseptsija razvitija sistemõ zdravoohranenija v Rossiiskoi Federatsii do 2020 goda i jejo pravovoje obespetšeniye // Rossiiskaja justitsija (2011) nr. 8, lk. 48-50. Tervisekaitse arengu kontseptsioonist Venemaal.

Requejo, Maria Teresa. The new regulation of abortion in Spain // *European Journal of Health Law* (2011/Sept) nr. 4, lk. 397-412. Uuest abordiseadusest Hispaanias.

RAHVUSVAHELINE ÕIGUS

Beess und Chrostin, Jessica. Collective redress and class action arbitration in Europe : where we are and how to move forward // *International Arbitration Law Review* (2011) nr. 4, lk. 111-127. Kollektiivsete hüvitiste mehhanismidest Euroopas; piiriülesest tarbijakaitsest ja kollektiivsest hagist rahvusvahelises vahekohtumenetluses.

Belyi, Andrei ; Nappert, Sophie ; Pogoretsky, Vitaliy. Modernising the Energy Charter process? The Energy Charter Conference Road Map and the Russian Draft Convention on Energy Security // *Journal of Energy & Natural Resources Law* (2011/Aug) nr. 3, lk. 383-399. Energiaharta ajakohastamise juhustest (*Road Map for the Modernisation of the Energy Charter Process*) ja Venemaa energiapõhisele konventsiooni eelnõust (*Draft Convention on Energy Security*, 2010).

Berger, Thierry ; Robertson, Mark. The new ICC rules of arbitration : a brief overview of the main changes // *International Arbitration Law Review* (2011) nr. 5, lk. 145-155. Rahvusvahelise Kaubanduskoja vahekohtumenetluse uuest regulatsioonist, mis jõustub 2012. aastal.

Bernard, Diane. *Ne bis in idem* – protector of defendants’ rights or jurisdictional pointsman? // *Journal of International Criminal Justice* (2011/Sept) nr. 4, lk. 863-880. *Ne bis in idem*-põhimõttest rahvusvahelises kriminaalõiguses.

Croser, Johanna ; Anderson, Kym. Changing contributions of different agricultural policy instruments to global reductions in trade and welfare // *World Trade Review* (2011) nr. 3, lk. 297-325. Kaubandusest ja põllumajanduspoliitikast majandusliku heaolu languse tingimustes ning WTO seadusandluse järgimisest.

De Coning, Cedric ; Friis, Karsten. Coherence and coordination. The limits of the comprehensive approach // *Journal of International Peacekeeping* (2011) nr. 1-2, lk. 243-272. Rahvusvahelistel rahutagamisoperatsioonidel osalejate tegevuse sidususest ja koordineerimisest.

Elliffe, Craig. International tax avoidance : the tension between protecting the tax base and certainty of law // *The Journal of Business Law* (2011) nr. 7, lk. 647-665. Ülevaade OECD maksustamisreeglite ja vastavate lepingute rakendamisest erinevates riikides.

Engelhardt, Marie von. Reflections on the role of the state in the legal regimes of international aid // *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht* (2011) nr. 3, lk. 451-473. Riigi rollist rahvusvahelise (humanitaar)abi õigusregulatsioonis.

Guriev, Sergei ; Kolotilin, Anton ; Sonin, Konstantin. Determinants of nationalization in the oil sector : a theory and evidence from panel data // *The Journal of Law, Economics, & Organization* (2011/Aug) nr. 2, lk. 301-323. Õlitööstuse natsionaliseerimisest maailmas aastatel 1960-2006.

Hanegraaff, Marcel ; Beyers, Jan ; Braun, Caelesta. Open the door to more of the same? The development of interest group representation at the WTO // *World Trade Review* (2011) nr. 4, lk. 447-472. Huvigruppide esindatusest, Maailma Kaubandusorganisatsiooni ministrite konverentsidest (1996-2009) ja suhetest teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Kaufmann, Christine ; Weber, Rolf H. Carbon-related border tax adjustment: mitigating climate change or restricting international trade? // *World Trade Review* (2011) nr. 4, lk. 497-525. Kliimamuutuste leevendamiseks rahvusvahelise kaubanduse ja maksude reguleerimisega.

Kozłowska, Daria. Privilege in the multi-jurisdictional area of international commercial arbitration // *International Arbitration Law Review* (2011) nr. 4, lk. 128-137. Kohaldatavast õigusest ja IBA (*International Bar Association*) reeglitest rahvusvahelises vahekohtumenetluses.

Munin, Nellie. The GATS : a legal perspective on crossroads of conflicting interests // *World Trade Review* (2011) nr. 3, lk. 325-342. Teenustekaubanduse üldlepingu (GATS) järgimisest Hiina ja Ameerika Ühendriikide näitel.

Norros, Merja. What's new in legal cooperation in criminal matters with Russia since 2004? // *Review of Central and East European Law* (2011) nr. 2, lk. 91-125. Ülevaade arengutest koostöös Venemaaga kriminaalasjade lahendamisel alates 2004. aastast.

Oswald, Bruce 'Ossie'. Detention by United Nations peacekeepers: searching for definition and categorisation // *Journal of International Peacekeeping* (2011) nr. 1-2, lk. 119-151. Kinnipidamise mõiste defineerimisest ja kinnipeetavate kategoriseerimisest ÜRO rahuvalveoperatsioonide praktika põhjal.

Plate, Tobias. Völkerrechtliche Fragen bei Gefahrenabwehrmaßnahmen gegen Cyber-Angriffe // *Zeitschrift für Rechtspolitik* (2011) nr. 7, lk. 200-202. Kaitseabinõudest küberrünnakute vastu rahvusvahelise õiguse aspektist (ühinenud rahvaste harta).

Rommetvedt, Hilmar. The institutionalization of a parliamentary dimension of an intergovernmental organization: the WTO // *World Trade Review* (2011) nr. 4, lk. 423-446. Parlamendiliikmete osalemisest Maailma Kaubandusorganisatsiooni konverentsidel aastatel 2004 ja 2011.

Russell, Kenneth. New tools for old crimes // *International Review of Law Computers & Technology* (2011/Mar) nr. 1-2, lk. 1-105. Ajakiri käsitleb kuritegevust ja rahvusvahelist kriminaalõigust 1974. aastast tänapäevani.

Schladebach, Marcus. Für ein nationales Weltraumgesetz // *Zeitschrift für Rechtspolitik* (2011) nr. 6, lk. 173-175. Õhuruumi- ja kosmoseõigusest ning vajadusest luua Saksa kosmoseseadus.

Simonen, Katariina. Suojeluvastuu ja sotilaallinen väliintulo // *Lakimies* (2011) nr. 6, lk. 1172-1191. Kaitse ja sõjaline sekkumine rahvusvahelises õiguses.

Slade, Alison. Articles 7 and 8 of the TRIPS agreement: a force for convergence within the international IP system // *The Journal of World Intellectual Property* (2011) nr. 6, lk. 413-440. WIPO seisukohad intellektuaalse omandi küsimustes. TRIPS-lepingu 7. ja 8. artikli kommentaarid, arengutest peale Doha vooru.

Zimmermann, Claus D. Exchange rate misalignment and international law // *American Journal of International Law* (2011) nr. 3, lk. 423-476. Valuutakurssidega manipuleerimisest; IMFi standarditest ja WTO meetmetest ebaseaduslike eksporditoetuste järelevalves.

Trikoz, Jelena. Spetsifika koordinatsioonõh norm v meždunarodnom ugolovnom prave // *Gossudarstvo i pravo* (2011) nr. 7, lk. 59-67. Ajalise kehtivuse normi spetsiifikast rahvusvahelises kriminaalõiguses.

Waxman, Matthew C. Cyber-attacks and the use of force : back to the future of Article 2 (4) // The Yale Journal of International Law (2011) nr. 2, lk. 421-459. Sõjalise jõu kasutamisest küberrünnakute korral ja ÜRO põhikirja artikli 2 lg 4 tõlgendamisest.

Inimõigused

Bois, François du. Human rights and the tort liability of public authorities // The Law Quarterly Review (2011/Oct) lk. 589-609. Inimõigustest ja lepinguvälise kahju hüvitamisest Suurbritannias ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika põhjal.

Bulletin : counter-terrorism and human rights // European Human Rights Law Review (2011) nr. 4, lk. 384-397. Kokkuvõtte terrorismivastasest võitlusest ja inimõigustest erinevates riikides.

Chapman, Audrey R. ; Carbonetti, Benjamin. Human rights protections for vulnerable and disadvantage groups : the contributions of the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights // Human Rights Quarterly (2011) nr. 3, lk. 682-732. ÜRO majandus-, sotsiaal- ja kultuuriõiguste komitee (CESCR) panusest nõrgemate ja enim puudust kannatavate ühiskonnagruppide kaitseks.

De Hert, Paul ; Mantovani, Eugenio. Specific human rights for older persons? // European Human Rights Law Review (2011) nr. 4, lk. 398-418. Vanuselisest diskrimineerimisest ning vajadusest reguleerida eakate kaitset.

Freedman, Rosa. New mechanisms of the UN Human Rights Council // Netherlands Quarterly of Human Rights (2011) nr. 3, lk. 289-323. ÜRO Inimõiguste Nõukogu tegevusest.

Hayes, Peter. The legality and ethics of independent intercountry adoption under the Hague Convention // International Journal of Law, Policy and the Family (2011) nr. 3, lk. 288-317. Lastekaitsest ja riikidevahelisest koostööst teise riiki lapsendamisel Haagi konventsiooni (1993) alusel.

Hennette-Vauchez, Stephanie. A human dignitas? Remnants of the ancient legal concept in contemporary dignity jurisprudence // International Journal of Constitutional Law (2011/Jan) nr. 1, lk. 32-57. Inimväärikuse kontseptsioonist.

Jakupov, N. Religioznaja diskriminatsija // Zakon i pravo (2011) nr. 9, lk. 25-28. Religioosest diskrimineerimisest Euroopas.

Kazakova, L. S. Sootnošenije meždunarodnogo prava i vnutrigossudarstvennogo zakonodatelstva v sfere prav nesoveršennoletnih // Meždunarodnoje publičnoje i tšastnoje pravo (2011) nr. 2, lk. 22-26. Vähemuste ja laste õigustest rahvusvahelises ja riigisiseses õigusregulatsioonis Venemaal.

Kretschmer, Joachim. Europäischer Konsens gegen Moral? // Goltdammer's Archiv für Strafrecht (2011) nr. 9, lk. 514-519. Abordi kriminaliseerimisest embrüo-, inim- ja põhiõiguste kaitse aspektist.

Kurpas, M. V. Rešenija Jevropeiskogo suda po pravam tšeloveka o nadzornom sudoproizvodstve v Rossiiskoi Federatsii // Meždunarodnoje publičnoje i tšastnoje pravo (2011) nr. 4, lk. 2-8. Euroopa Inimõiguste Kohtu otsustest ja inimõigusi käsitlevatest õigusaktidest Venemaa seadusandluses.

Leane, Geoffrey W. G. Rights of ethnic minorities in liberal democracies : has France gone too far in banning muslim women from wearing the burka? // Human Rights Quarterly (2011/Nov) nr. 4, lk. 1032-1061. Vähemusrahvuste õigustest liberaalses demokraatias Prantsusmaa nn burkakeelu kontekstis.

McQuigg, Ronagh J. A. The victim test under the Human Rights Act 1998 and its implications for domestic violence cases // *European Human Rights Law Review* (2011) nr. 3, lk. 294-303. Euroopa inimõiguste konventsiooni ja seaduse (*Human Rights Act*) kommentaarid ning tõlgendused perevägivalda küsimustes.

Nikolajev, A. Jevropeiskaja konventsija o zaštšite prav tšeloveka i osnovnõhh svobod. Nekotorõje problemõ realizatsii v Rossii // *Zakon i pravo* (2011) nr. 10, lk. 14-15. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni rakendamise Venemaal.

Pedersen, Ole W. The Janus-head of human rights and climate change: adaptation and mitigation // *Nordic Journal of International Law* (2011) nr. 4, lk. 403-423. Inimõigustest kliimamuutuste kontekstis.

Petzold, Herbert. Trivialbeschwerden in der Rechtsprechung des EGMR // *Neue Juristische Wochenschrift* (2011) nr. 43, lk. 3126-3130. Euroopa Inimõiguste Kohtu ülekoormatusest ja põhimõtte *de minimis non curat praetor* rakendamisest.

Rautiainen, Pauli. Moninaisuudessaan yhtenäinen Eurooppa: konsensusperiaate ja valtion harkintamarginaalioppi // *Lakimies* (2011) nr. 6, lk. 1152-1171. Inimõigustest Euroopas: usuvabadusest, abordiõigusest, samasooliste õigustest.

Schmid, Evelyne. War crimes related to violations of economic, social and cultural rights // *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht* (2011) nr. 3, lk. 523-541. Sõjakuritegude seosest sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste õiguste rikkumisega.

Triandafyllidou, Anna ; Ambrosini, Maurizio. Irregular immigration control in Italy and Greece : strong fencing and weak gate-keeping serving the labour market // *European Journal of Migration and Law* (2011) nr. 3, lk. 251-273. Ajakirjanumber käsitleb ebaseaduslikku sisserännet Euroopa Liitu Itaalia ja Kreeka näitel.

Wiesbrock, Anja. The integration of immigrants in Sweden : a model for the European Union? // *International Migration* (2011) nr. 4, lk. Ajakirjanumber käsitleb sisserändajate problemaatikat Rootsis.

Young, Alison L. Is dialogue working under the Human Rights Act 1998? // *Public Law* (2011/ Oct) lk. 773-800. Inimõigustest ja 1998. aasta inimõiguste seaduse mõjust Suurbritannia riigiõigusele.

Euroopa Liidu õigus

Andrae, Marianne. Das neue Auslandsunterhaltsgesetz // *Neue Juristische Wochenschrift* (2011) nr. 35, lk. 2545-2551. ELi nõukogu määrusest 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuse küsimustes, määruse rakendamisest Saksamaal.

Bisom-Rapp, Susan ; Sargeant, Malcolm. Increasing the employment rate of older workers // *The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations* (2011/Sept) nr. 3, lk. 301-314. Eakate töötajate tööhõivemäära suurendamisest ELis ja Ameerika Ühendriikide vastavast kogemusest.

Böhlke, Alexander. Die gesamtschuldnerische Verantwortlichkeit im EU-Wettbewerbsrecht // *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* (2011) nr. 20, lk. 781-784. Solidaarvastutusest ELi konkurentsioiguses ja vastavast kohtupraktikast.

Böse, Martin. Die transnationale Geltung des Grundsatzes „*ne bis in idem*” und das „Vollstreckungselement” // *Goldammer's Archiv für Strafrecht* (2011) nr. 9, lk. 504-513. ELi põhiõiguste harta artikli 50 tõlgendamise kohtupraktikas ja *ne bis in idem*-põhimõttest ELi õiguses.

Callewaert, Johan. Grundrechtsraum Europa // *Die Öffentliche Verwaltung* (2011) nr. 21, lk. 825-831. Põhiõiguste kaitsest ELis ja tähendusest Euroopa haldusruumis.

Cook, Trevor ; Derclaye, Estelle. An EU copyright code : what and how, if ever? // *Intellectual Property Quarterly* (2011) nr. 3, lk. 259-269. Ülevaade ELi autoriõigusest viimase 20 aasta jooksul.

Davies, Gareth. Discrimination and beyond in European economic and social law // *Maastricht Journal of European and Comparative Law* (2011) nr. 1-2, lk. 7-218. Ajakirjanumber käsitleb võrdsuse ja diskrimineerimisvastase seadusandluse teemat ELis.

Dawson, N. M. Bad faith in European trade mark law // *Intellectual Property Quarterly* (2011) nr. 3, lk. 229-258. Pahauskusest (*bad faith*) ELi kaubamärgiõiguses.

De Hoon, Machteld ; Mak, Vanessa. Consumer empowerment strategies – a rights-oriented approach versus a needs-oriented approach // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 3, lk. 518-532. Tarbija õigustest ja tarbijakaitsepoliitikast ELis.

Dreier, Thomas. Das WITTEM-Projekt eines „European Copyright Code” // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 4, lk. 830-850. Autoriõigusest ELis, WITTEM-projektist ja Euroopa autoriõiguse koodeksi mõnedest sätetest (kaitstud teosed, autoriõiguste omajad, autoriõiguslikud isikuõigused, kaitstud teoste kasutamiseõigused, piirangud).

Edenharter, Andrea. Die Komitologie nach dem Vertrag von Lissabon // *Die Öffentliche Verwaltung* (2011) nr. 16, lk. 645-650. Lissaboni lepingust tulenevatest muudatustest komitoloogiaprotsessis.

Einhaus, David. Erste Erfahrungen mit dem Europäischen Zahlungsbefehl // *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* (2011) nr. 22, lk. 865-868. Esimestest kogemustest seoses Euroopa maksekäsmenetlusega, probleemidest ja regulatsiooni muutmisevõimalustest.

Frenz, Walter. Annäherung von europäischen Grundrechten und Grundfreiheiten // *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* (2011) nr. 16, lk. 961-965. Põhiõiguste ja põhivabaduste ühisast ja kaitsest ELis ning Euroopa Kohtu vastavast praktikast.

Goerlich, Helmut ; Assenbrunner, Benedikt. Das Europäische „Bürgerbegehren” als Element einer supranationalen Demokratieverständnisses nach dem Vertrag von Lissabon // *Zeitschrift für Gesetzgebung* (2011) nr. 3, lk. 268-287. Osalusdemokraatiast ja kodanikualgatusest ELis pärast Lissaboni lepingu jõustumist.

Guth, Jessica. When is a partner not a partner? Conceptualisations of „family” in EU free movement law // *The Journal of Social Welfare & Family Law* (2011) nr. 2, lk. 193-204. Samasooliste partnerlusest ELi õiguse vaba liikumise põhimõtte tähenduses.

Herrmann, Janne Rothmar ; Toebes, Brigit. The European Union and health and human rights // *European Human Rights Law Review* (2011) nr. 4, lk. 419-436. Tervishoiust ja inimõigustest ELis.

Heyvaert, Veerle. Governing climate change : towards a new paradigm for risk regulation // *The Modern Law Review* (2011/Nov) nr. 6, lk. 817-844. Kliimamuutustega seotud riskide regulatsioonist ELis.

Hilpold, Peter. Die Sprachenregelung der Union zwischen Grundfreiheiten und Kulturpolitik // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2011) nr. 3, lk. 500-517. Keeleto võrdsuse tunnustamisest ja keelelise mitmekesisuse kaitses ELis.

Hirsbrunner, Simon ; Litzenberger, Ines. Ein bisschen Almunia im Monti-Kroes-Paket? // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2011) nr. 19, lk. 742-745. Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste suhtes kohaldatavate ELi riigiabi eeskirjade uuendamise vajalikkusest.

Hupka, Jan. Das Insiderrecht im Lichte der Rechtsprechung des EuGH // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2011) nr. 22, lk. 860-865. Euroopa Kohtu lahenditest, mis puudutavad nn siseringitehinguid.

Häde, Ulrich. Jenseits der Effizienz: wer kontrolliert die Kontrolleure? // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2011) nr. 17, lk. 662-665. Finantsjärelvalvest ELis ja ELi toimimise lepingu artiklist 114.

Kahl, Wolfgang. Der Europäische Verwaltungsverbund : Strukturen – Typen – Phänomene // Der Staat (2011) nr. 3, lk. 353-387. Euroopa haldusliidu tegevuspõhimõttest pärast Lissaboni lepingu jõustumist.

Karayigit, Mustafa T. The horizontal effect of the free movement provisions // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2011) nr. 3, lk. 303-335. Tööjõu ja kaupade vaba liikumise mõjust ELis.

Lüttringhaus, Jan D. Neue Governance- und Aufsichtsregeln für die europäische Versicherungswirtschaft nach Solvency II // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2011) nr. 22, lk. 856-860. Kindlustustegevuse reformist ELis.

Michel, Katja. Die neue Europäische Bankenaufsichtsbehörde // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 18, lk. 728-734. Finantsasutuste järelvalvest ELis ja 1. jaanuaril 2011 asutatud Euroopa Pankade Järelevalveameti (EBA) ülesannetest ja kohustustest.

Mylly, Tuomas. Valtion ilmentymä direktiivien välittömän oikeusvaikutuksen edellytyksenä: käsitteen muotoutuminen ja merkitys osana yleistä EU-oikeutta // Lakimies (2011) nr. 5, lk. 844-869. ELi direktiivide ja nende rakendamise vahetust õigusmõjust.

O’Nions, Helen. Roma expulsions and discrimination : the elephant in Brussels // European Journal of Migration and Law (2011) nr. 4, lk. 361-388. Mustlastest sisserändajate kohtlemisest Itaalias ja Prantsusmaal ELi kodakondsust käsitleva direktiivi 2004/38 aspektist.

Papadopoulos, Thomas. Criticising the horizontal direct effect of the EU general principle of equality // European Human Rights Law Review (2011) nr. 4, lk. 437-447. Võrdsuse printsiibist ELis ja diskrimineerimisest õigusregulatsiooni alusel.

Peyer, Sebastian. Cartel members only – revisiting private antitrust policy in Europe // International & Comparative Law Quarterly (2011/July) nr. 3, lk. 627-657. Monopolivastaste eraõiguslike õiguskaitsevahendite rakendamisest ELis.

Rathke, Hannes. Von der Stabilitäts- zur Stabilisierungsunion: der neue Art 136 Abs. 3 AEUV // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 19, lk. 753-761. ELi stabiilsusmehhanismist ja ELi toimimise lepingu artikli 136 muutmisest.

Reich, Norbert. Variationen des Verbraucherkaufrechts in der EU // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2011) nr. 19, lk. 736-742. Ettepanekutest ELi tarbijakaitseõiguste läbivaatamiseks ja tarbijakaitsega seotud direktiivide muutmiseks.

Schlachter, Monika. Mandatory retirement and age discrimination under EU law // The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations (2011/Sept) nr. 3, lk. 287-299. Vanuselisest diskrimineerimisest ja töölepingu lõpetamisest pensioniikka jõudmise tõttu ELi õiguse ja Euroopa Kohtu praktika põhjal.

Seifert, Achim. Die horizontale Wirkung von Grundrechten // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2011) nr. 18, lk. 696-702. Põhiõiguste arengust liikmesriikide ja ELi õiguses.

Van der Aa, Susan ; Ouwkerk, Jannemieke. The European protection order : no time to waste or a waste of time? // European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice (2011) nr. 4, lk. 267-287. Lähenedemisekeelust ELis.

Visser, Robert K. Observations on a change : the European Union, the Treaty of Lisbon, and the area of freedom, security, and justice // Statute Law Review (2011) nr. 2, lk. 77-85. Lissaboni lepingu mõjust ELi institutsioonidele ning vabaduse, julgeoleku ja õiguse valdkonnas.

Winkler, Daniela. Atomausstieg via Europa? // Die Öffentliche Verwaltung (2011) nr. 20, lk. 804-810. ELi õiguse raamtingimustest tuumaenergia kasutamise uue poliitika aruteluks.

Mereõigus

Barnes, Richard. Revisiting the public right to fish in British waters // The International Journal of Marine and Coastal Law (2011/Sept) nr. 3, lk. 433-461. Kalastusõigusest Suurbritannia vetes.

Claringbould, Maarten H. Rotterdam Rules: both-to-blame collision – 100% cargo liability! // The Journal of International Maritime Law (2011) nr. 3, lk. 195-218. Vastutusest kaubaveol ÜRO merel või osaliselt merel veetava kauba rahvusvahelise veolepingu konventsiooni kohaselt.

Ovlaštšenko, A. V. Morskoi regionalizm: meždunarodno-pravovõje aspektõ institutsionalizatsii // Meždunarodnoje publitsnoje i tšastnoje pravo (2011) nr. 5, lk. 25-30. Piiride ja territooriumi määratlemisest merel.

Pamel, Peter G. ; Wilkins, Robert C. Challenges of northern resource development and Arctic shipping // Journal of Energy & Natural Resources Law (2011/Aug) nr. 3, lk. 333-353. Laevandusega Põhja-Jäämeres seotud keskkonnakaitsest.

Ruşşeg, Erik. New procedures for bills of lading in the Rotterdam Rules // The Journal of International Maritime Law (2011) nr. 3, lk. 181-194. ÜRO merel või osaliselt merel veetava kauba rahvusvahelise veolepingu konventsioonist (Rotterdami reeglid).

Serdy, Andrew. The commission on the limits of the continental shelf and its disturbing propensity to legislate // The International Journal of Marine and Coastal Law (2011/Sept) nr. 3, lk. 355-383. ÜRO mereõiguste konventsiooni artiklist 76.

Serdy, Andrew. Postmodern international fisheries law, or we are all coastal states now // International & Comparative Law Quarterly (2011) nr. 2, lk. 387-422. Reeglitest rahvusvahelises kalanduses seoses uute riikide sisenemise ja kalavarude jaotumisega.

Suykens, Cathy. Globalisation of the nuclear fuel cycle and maritime carriage of radioactive materials : review of the legal regime // *The International Journal of Marine and Coastal Law* (2011/Sept) nr. 3, lk. 385-411. Tuumakütuste meritsi transportimise regulatsioonist.

Tanaka, Yoshifumi. Reflections on Arctic maritime delimitations: a comparative analysis between the case law and state practice // *Nordic Journal of International Law* (2011) nr. 4, lk. 459-484. Põhja-Jäämeres asuvate merepiiridega ja territoriaalvetega seotud riikidevahelistest kokkulepetest ja vastavast kohtupraktikast.

Rahvusvaheline eraõigus

Busch, Christoph. Kollisionsrechtliche Weichenstellungen für ein optionales Instrument im Europäischen Vertragsrecht // *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* (2011) nr. 17, lk. 655-661. Euroopa Komisjoni dokumendist „Euroopa lepinguõiguse loomise võimalused tarbijatele ja ettevõtjatele”.

Hellwege, Philipp. Allgemeines Vertragsrecht und „Rechtsgeschäfts”-lehre in *Draft Common Frame of Reference* (DCFR) // *Archiv für die civilistische Praxis* (2011/Oct) nr. 5, lk. 665-702. Euroopa lepinguõiguse ühtse tugiraamistiku kavandi (DCFR) teisest raamatust üldise lepinguõiguse ja tehingute kohta.

Kohler, Christian ; Seyr, Sibylle ; Puffer-Mariette, Jean-Christophe. Unionsrecht und Privatrecht : zur Rechtsprechung des EuGH im Jahre 2010 // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 4, lk. 874-900. ELi õigust ja eraõigust puudutavast Euroopa Kohtu praktikast 2010. aastal; ELi põhiõiguste harta mõjust eraõiguslikele suhetele.

Pazdan, Maksymilian ; Gralla, Erhardt. Polen: Gesetz über das internationale Privatrecht // *Wirtschaft und Recht in Osteuropa* (2011) nr. 10, lk. 299-305. Poola rahvusvahelise eraõiguse seadusest (jõustus 16. mail 2011). Seaduse täistekst saksa keeles.

Ranieri, Filippo. Europäische Rechtsgeschichte zwischen Rechtsvergleichung und Rechtsdogmatik, zugleich eine Reflexion über den Weg zu einem Europäischen Zivilrecht // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 3, lk. 565-576. Õigusajaloost Euroopas võrdleva õiguse ja õigusteooria aspektist ning eraõiguse kodifitseerimisest Euroopas.

Rjaguzov, A. A. Novõi zakon KNR o meždunarodnom tšastnom prave // *Meždunarodnoje publitsnoje i tšastnoje pravo* (2011) nr. 5, lk. 44-48. Uuest rahvusvahelise eraõiguse seadusest Hiinas.

Schulte-Nölke, Hans. Der *Blue Button* kommt – Konturen einer neuen rechtlichen Infrastruktur für den Binnenmarkt // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 4, lk. 749-755. Euroopa lepinguõigusest ja siseturu uuest õiguslikust infrastruktuurist.

Tereszkiewicz, Piotr. Schutz des Angehörigenbürgen durch Aufklärung und Beratung im Entwurf des Gemeinsamen Referenzrahmens (*Draft Common Frame of Reference*) // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 4, lk. 851-873. Lähedaste (pereliikmete) käendamisest ja nõustamise regulatsioonist Euroopa lepinguõiguse ühtse tugiraamistiku kavandis (DCFR).

Tzakas, Dimitrios-Panagiotis L. *Societas Privata Europaea* und Kollisionsrecht – das Beispiel der Unternehmensleitung // *Zeitschrift für Europäisches Privatrecht* (2011) nr. 4, lk. 756-778. Rahvusvahelise õiguse mõjust Euroopa äriühingu staatusele ja lepinguvabadusest selle äriühingu juhtimissüsteemis.

Koostanud Tiia Melts